

Terminologija

Suppliment ma' l-accent

Ħarġa 18

Bagit tal-UE modern għal
Unjoni li tipproteġi, tagħti
s-setgħa u tiddefendi

L-ewwel parti

BAGĦT TAL-UE MODERN GĦAL UNJONI LI TIPPROTEĠI, TAGĦTI S-SETGĦA U TIDDEFENDI

It-terminoloġija ewlenija tal-Qafas Finanzjarju Pluriennali għall-2021-2027 (L-ewwel parti)

Darba kull seba' snin, l-Unjoni Ewropea tiddeċiedi dwar il-baġit fit-tul tagħha, l-hekk imsejjaħ "Qafas Finanzjarju Pluriennali" (QFP). Is-sena li għaddiet kien wasal proprju dan il-mument kruċjali għall-UE, u f'Mejju tal-2018 gie propost il-baġit li jmiss li għandu jkopri mill-2021 sal-2027, u li se jkun l-ewwel wiehed għall-Unjoni ta' 27 Stat Membru. Dan il-baġit modern, b'vizjoni ċara għall-futur tal-Ewropa, jiffoka fuq il-prijoritajiet politiċi tal-Unjoni sabiex jintlaħqu l-objettivi tal-UE skont l-aġenda pożittiva proposta mill-President tal-Kummissjoni Ewropea Jean-Claude Juncker fid-diskorsi tiegħu dwar l-Istat tal-Unjoni.¹

It-tir ewlieni tal-qafas il-ġdid huwa li jkompli jiġġieled kontra l-isfidi ekonomiċi u soċjali tal-gurnata tal-lum filwaqt li joffri pedament għal irkupru sostenibbli u soluzzjonijiet li jaqdu liċ-ċittadini Ewropej

kollha għad-deċennji li ġejjin. Fil-fatt, it-tfassil il-ġdid - simplifikat u inqas rigidu - jipprovdi iżjed flessibbiltà biex, f'ċerti oqsma, l-UE tkun tista' tirreagixxi iżjed malajr għal htigijiet mhux previsti.

Il-baġit tal-UE li jmiss se jkun ikkaratterizzat ukoll minn:

- livell ta' finanzjament ikbar għall-oqsma prijoritarji,
- mekkaniżmu ġdid tal-istat tad-dritt li jiżgura gestjoni finanzjarja soda u li jhares flus il-kontribwenti f'każ ta' riskju finanzjarju, u
- investimenti foqma fejn l-UE tista' toffri valur miżjud Ewropew.

Il-baġit propost għal "Unjoni li tipproteġi, tagħti s-setgħa u tiddefendi"² se jkun qed jgħaqqad għadd ta' strumenti ġodda ma' politiki tradizzjonali u programmi eżistenti, li se jiġu rriformati u/jew modernizzati bil-għan li l-ambizzjonijiet kollettivi Ewropej jiġu kkonkretizzati.

¹ Ara: Id-Diskors dwar l-Istat tal-Unjoni 2016: "Lejn Ewropa aħjar – Ewropa li tipproteġi, tagħti s-setgħa u tiddefendi" (<https://publications.europa.eu/mt/publication-detail/-/publication/c9ff4ff6-9a81-11e6-9bca-01aa75ed71a1>)

- Id-Diskors dwar l-Istat tal-Unjoni 2017: "Nisfruttaw ir-riħ fil-qala" (<https://publications.europa.eu/mt/publication-detail/-/publication/9c03bbc3-982d-11e7-b92d-01aa75ed71a1/language-mt/format-PDF/source-search>)

² Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Regġuni: Baġit modern għal Unjoni li Tipproteġi, Tagħti s-Setgħa u Tiddefendi, Il-Qafas Finanzjarju Pluriennali għall-2021-2027, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/MT/TXT/?uri=CELEX:52018DC0321>

Is-seba' prijoritajiet ta' nfiq tematiċi proposti, li jikkorrispondu mal-intestaturi fl-istruttura formali tal-baġit, se jindirizzaw diversi aspetti bħall-ekonomija diġitali, is-sostenibbiltà, l-appoġġ għan-negozji ż-żgħar u l-innovazzjoni.

Dawn il-prijoritajiet politiċi huma:

	I. Is-Suq Uniku, l-Innovazzjoni u l-Aġenda Diġitali Investimenti li jsostnu r-riċerka u l-innovazzjoni, l-infrastruttura strateġika, is-Suq Uniku u proġetti tal-ispazju strateġiċi
	II. Il-Koeżjoni u l-Valuri Proġetti ta' investiment li jiffokaw fuq l-iżvilupp reġjonali, fuq il-koeżjoni soċjali u fuq it-tisħiħ tal-Unjoni Ekonomika u Monetarja
	III. Ir-Riżorsi Naturali u l-Ambjent Fondi u Programmi li jassiguraw investiment fl-agrikoltura sostenibbli u l-iżvilupp rurali, fis-settur marittimu u s-sajd, u fl-azzjoni klimatika
	IV. Il-Migrazzjoni u l-Ġestjoni tal-Fruntieri Fondi mmirati lejn il-ġestjoni tal-migrazzjoni, il-ġestjoni integrata tal-fruntieri esterni, l-ażil u l-integrazzjoni tal-migranti.
	V. Is-Sigurtà u d-Difiza Pjanijiet ta' investiment fis-sigurtà u s-sikurezza taċ-ċittadini Ewropej, fit-tisħiħ tal-kapaċitajiet tad-difiza Ewropea u f'mekkanizmu għall-protezzjoni ċivili li joffri rispons għall-krizijiet.
	VI. Il-Viċinat u l-Bqija tad-Dinja Investimenti mmirati għall-azzjoni esterna tal-Unjoni, kemm fil-viċinat tagħha, kif ukoll fil-bqija tad-dinja, għall-għajnuna umanitarja u għall-assistenza ta' qabel l-adeżjoni.
	VII. L-Amministrazzjoni Pubblika Ewropea Nefqa amministrattiva pubblika iżjed effiċjenti fl-interess komuni Ewropew, li tkopri l-pensjonijiet u l-iskejjel Ewropej.

Fi ftit kliem, il-Qafas il-ġdid issawwar b'tali mod li jilqa' għall-isfidi l-kbar li kull Stat Membru tal-UE qed jiffaċċja minn żmien għal żmien: bidliet teknoloġiċi u demografiċi sinifikanti,

inugwaljanzi ekonomiċi, soċjali u territorjali, skarsezza ta' riżorsi, qgħad speċjalment fost il-popolazzjoni żagħżuġha, pressjonijiet migratorji li jirriżultaw minn gwerer fil-viċinat tal-Ewropa, eċċ.

Għal din ir-raġuni, it-traduzzjoni tal-proposti abbozzati għall-baġit fit-tul ma kinitx kompitu faċli għad-Dipartiment tal-Malti fi hdan id-Direttorat Ġenerali għat-Traduzzjoni. Intmessu l-oqsma ta' politika kollha tal-UE, inholqu ismijiet ta' Programmi, ta' Fondi u ta' Faċilitajiet godda, filwaqt li oħrajn ġa stabbiliti riedu jiġu aġġornati, u saħansitra nholqu kunċetti totalment godda għal-lingwaġġ tal-UE. Dan kollu sarraf fi sfida terminoloġika interessanti għalina t-terminologi tal-Kummissjoni. Fi żmien limitat, u f'kollaborazzjoni mat-tradutturi interni u kif ukoll ma' terminologi oħrajn, hdimna fuq listi twal ta' kunċetti u ta' ismijiet ta' strumenti, li kienu qed jirreferu għalihom il-hafna Proposti u Komunikazzjonijiet ippubblikati dwar il-QFP. It-termini ekwivalenti Maltin li rriżultaw mill-hidma terminoloġika ta' matul il-perjodu tal-QFP, iddahhlu kollha bhala entrati godda fil-IATE³, u dawk li diġà kienu fil-IATE, ġew aġġornati skont l-aħħar żvolġimenti kunċettwali.

F'dan is-Suppliment qed nipprezentawkom uħud minnhom, meħuda minn dominji varji. Permezz tad-definizzjonijiet u tan-noti addizzjonali misluta minn dawn l-entrati, nittamaw li nipprovdulkom ftit iżjed għarfien dwar ċerti termini tal-baġit tal-UE l-ġdid. Nittamaw ukoll li dan is-Suppliment iservi biex tesploraw ftit mix-xogħol tagħna, li għandu tir ewlieni: dak li nwasslu l-messaġġ Ewropew lill-pubbliku Malti bl-aktar mod trasparenti u ċar.

It-Terminologi tal-Kummissjoni Ewropea
Jeantide Naudi u Jennifer De Barro
Ikkuntattjana fuq: DGT-TERMAL@ec.europa.eu

---

³ IATE (Interactive Terminology for Europe): <https://iate.europa.eu/home>

45150	animal disease marda tal-animali
	<p>Fil-kuntest ta' miżuri tal-Iżvilupp Rurali, waħda mill-mardiet inklużi fil-lista stabbilita mill-Organizzazzjoni Dinjija għas-Saħħa tal-Animali jew fl-Anness tad-Deċiżjoni tal-Kunsill 2009/470/KE.</p>
45850	cotton qoton
	<p>L-iktar fibra naturali ekonomika, mill-pjanti tal-ġenus <i>Gossypium</i>, li tintuża fil-manifattura tad-drappijiet, ħbula, padding u għall-produzzjoni ta' fibri artifiċjali u ċellulożi.</p>
47184	inland fishery żona tas-sajd fl-ilmijiet interni
	<p>Unità fl-ilmijiet interni ddedikata għas-sajd.</p>
47532	marine environment ambjent tal-baħar
	<p>F'xi dokumenti, dan it-terminu nsibuh ukoll bħala "ambjent marin".</p> <p>L-oċeani, ibħra, bajjiet, estwarji jew korpi tal-ilma kbar oħrajn, inkluż l-interfaċċa u l-interazzjoni tal-wiċċ tagħhom mal-atmosfera u mal-art, mill-ogħla punt medju tal-ilma 'l barra.</p>
48586	recyclability riċiklabbiltà
	<p>Il-potenzjal ta' materjali li, bis-saħħa tal-fatt li jkun għad fadlilhom karatteristiki fiżiċi jew kimiċi utli wara li jkunu servew l-iskop originali tagħhom, ikunu jistgħu jerġgħu jintużaw jew jiġu mmanifatturati mill-ġdid fi prodotti oħrajn.</p>
48859	sea level rise żieda fil-livell tal-baħar
	<p>Żieda fil-livell tal-baħar medju globali li tirriżulta minn żieda fil-volum tal-ilma fl-oċeani tad-dinja.</p> <p>Din iż-żieda fil-livell tal-baħar normalment tiġi attribwita għat-tidil klimatiku globali minħabba l-espansjoni termali tal-ilma fl-oċeani u minħabba t-tidwib tal-kaġep tas-silġ u tal-glacjieri fuq l-art.</p>
117823	robotics robotika
	<p>Il-fergħa tal-inginerija mekkanika, tal-inginerija elettrika u tax-xjenzi tal-kompjuter li tikkonċerna d-disinn, il-binja, l-operat u l-applikazzjoni ta' robots, kif ukoll is-sistemi kompjuterizzati li jikkontrollawhom u s-sistemi li jjeħdu ħsieb l-ipproċessar tad-<i>data</i> u l-feedback sensorjali tagħhom.</p>

117976	<p align="center">Measures to Encourage the Development of the Audiovisual Industry, MEDIA</p> <p align="center">Miżuri għat-theġġiġ tal-iżvilupp tal-industrija awdjoviżiva, MEDIA</p> <p>Programm immexxi mill-Kummissjoni Ewropea flimkien mal-Aġenzija Eżekuttiva għall-Edukazzjoni, l-Awdjoviżiv u l-Kultura (EACEA) li jinkludi sensiela ta' miżuri ta' appoġġ għall-industrija awdjoviżiva Ewropea.</p>
130648	<p align="center">rate of Union co-financing</p> <p align="center">rata ta' kofinanzjament tal-Unjoni</p> <p>Il-percentwali ta' finanzjament mill-UE li jkun miżjud ma' dak nazzjonali fi proġett partikolari.</p>
130648	<p align="center">part-financing rate</p> <p align="center">rata ta' finanzjament parzjali</p>
130648	<p align="center">co-financing rate</p> <p align="center">rata ta' kofinanzjament</p>
132565	<p align="center">Habitats Directive</p> <p align="center">Direttiva dwar il-Ħabitats</p>
133243	<p align="center">palliative care</p> <p align="center">kura palljativa</p> <p>Trattament li jtaffi jew iwaqqaf is-sintomi tal-uġiġħ ta' marda mingħajr ma jkollu effett fuq il-mard infisha.</p>
134151	<p align="center">anthropogenic atmospheric emissions</p> <p align="center">emissjonijiet antropoġeniċi atmosferiċi</p> <p>Emissjonijiet fl-atmosfera ta' gassijiet serra b'riżultat ta' attivitajiet umani, li jinkludu l-użu ta' karburanti fossili għall-enerġija, deforestazzjoni u bidliet fl-użu tal-art li jirriżultaw f'żieda fl-emissjonijiet.</p>
134151	<p align="center">anthropogenic emissions</p> <p align="center">emissjonijiet antropoġeniċi</p>
134995	<p align="center">relocation</p> <p align="center">rilokazzjoni</p> <p>F'termini ta' għajjnuna mill-istat tal-UE, it-trasferiment tal-istess attività jew waħda simili jew parti minnha minn stabbiliment f'pajjiż kontraenti għall-ftehim ŻEE għal stabbiliment f'parti kontraenti oħra għall-ftehim ŻEE.</p>

136298	<p>reserve for emergency aid, emergency aid reserve</p> <p>riżerva ta' għajnuna f'emergenza</p>
154486	<p>Continuing Vocational Training Survey, CVTS</p> <p>stħarriġ dwar it-taħriġ vokazzjonali kontinwu, CVTS</p> <p>Stharriġ tal-Eurostat li jintuża biex tingabar informazzjoni statistika dwar it-taħriġ vokazzjonali kontinwu [IATE:767236] fl-intrapriżi.</p> <p>Dan ikopri s-suġġetti li ġejjin:</p> <ul style="list-style-type: none"> - it-taħriġ vokazzjonali kontinwu, id-domanda u l-provvista tal-ħiliet, il-ħtiġijiet tat-taħriġ - il-kejl tal-għamla, tal-kontenut u tal-volum tat-taħriġ kontinwu - ir-riżorsi proprji tat-taħriġ tal-intrapriżi u l-użu ta' ħarriega esterni - il-kostijiet tat-taħriġ kontinwu - it-taħriġ vokazzjonali inizjali.
154712	<p>output indicator</p> <p>indikatur tal-output</p> <p>Indikatur li jkejjel ir-riżultati speċifiċi tal-intervent appoġġat mill-fondi tal-UE.</p>
155147	<p>agro-meteorological system</p> <p>sistema agrometeoroloġika</p> <p>Sistema ta' previżjoni li tuża data agrometeoroloġika biex tgħin bid-Deċiżjonijiet marbuta mal-ġestjoni tal-uċuħ.</p>
156641	<p>non-discrimination</p> <p>nondiskriminazzjoni</p>
157698	<p>e-economy</p> <p>ekonomija elettronika</p> <p>Ekonomija ta' każijiet li fihom l-iskambji dwar oġġetti u servizzi jsiru bl-użu ta' teknoloġija diġitali jew teknoloġiji tal-informazzjoni u l-komunikazzjoni.</p>
157698	<p>internet economy</p> <p>ekonomija tal-internet</p>
157698	<p>digital economy</p> <p>ekonomija diġitali</p>
157698	<p>online economy</p> <p>ekonomija online</p>

278669	<p style="text-align: center;">market intelligence</p> <p style="text-align: center;">informazzjoni dwar is-suq</p> <p>It-terminu "suq intelliġenti" li jinsab fil-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni dwar ir-Riforma tal-Politika Komuni tas-Sajd, CELEX:52011DC0417/MT mhuwiex preċiż, billi t-terminu jirreferi għall-ġbir, analiżi u tixird tal-informazzjoni rilevanti għas-segmenti tas-suq li fihom kumpanija partikolari tipparteċipa jew tixtieq tipparteċipa.</p>
351012	<p style="text-align: center;">non-communicable disease</p> <p style="text-align: center;">marda mhux komunikabbli, marda li ma titteħidx</p> <p>F'kuntest tekniku, it-terminu ppreferut huwa "marda mhux komunikabbli" filwaqt li f'kuntest għall-konsum pubbliku jista' jintuża t-terminu "marda li ma titteħidx". Dan ġie deċiż bi qbil interistituzzjonali f'Settembru 2016.</p> <p>Mard li ma jitteħidx li jista' jirriżulta minn fatturi ġenetiċi jew mill-istil ta' ħajja. Hemm erba' tipi prinċipali ta' mard li ma jitteħidx li huma l-kankru, id-dijabete, il-mard kardjovaskulari (pereżempju l-attakk ta' qalb, il-puplesija) u l-mard respiratorju kroniku (pereżempju l-ażżma). Kwazi żewġ terzi tal-imwiet fid-dinja huma dovuti għal dan it-tip ta' mard, bi 80 % minnhom f'pajjiżi bi dħul baxx jew medju.</p> <p style="text-align: center;">Ara wkoll: marda komunikabbli [IATE:2228982]</p>
748176	<p style="text-align: center;">audit</p> <p style="text-align: center;">awditu, awditjar</p> <p>In-nom verbali tat-tip: "awditjar" jirreferi għall-proċess. In-nomi verbali tal-unità: "awditu"/ "awditjar", in-nom verbali fil-kollektiv (ammont indefinit): "awditjar" u n-nom verbali magħdud (ammont fil-plural definit/indefinit): "awditi" ilkoll jirreferu għar-riżultat waħdieni, kollettivali jew magħdud tal-proċess li qed jesprimi n-nom verbali: "awditjar". Għaldaqstant, għalkemm minn lat lingwistiku, kemm "awditu - awditi" (unità u magħdud) u kemm "awditjar" (kollettiv u nom verbali tat-tip) huma aċċettabbli f'dan il-kuntest, huwa importanti li fit-testi tagħna, niddistingwu bejn il-proċess i.e. l-awditjar u r-riżultat i.e. l-awditu. Din id-distinzjoni hija importanti għall-finijiet tal-leġiżlazzjoni tal-UE. [Dan il-punt ġie kkonfermat mit-tim lingwistiku tal-Kummissjoni Ewropea.]</p> <p>Ir-riżultat ta' analiżi li tippermetti lill-awditur jesprimi opinjoni indipendenti dwar jekk id-dikjarazzjonijiet finanzjarji ta' organizzazzjoni jkunux tnejjew, fl-aspetti materjali kollha tagħhom, f'konformità mal-qafas ta' rapportar identifikat jew jekk attività mwettqa mill-organizzazzjoni kkonċernata tkunx saret f'konformità ma' għadd ta' kriterji prestabbiliti.</p>
748194	<p style="text-align: center;">fraud</p> <p style="text-align: center;">frodi</p> <p>Att intenzjonat minn wieħed jew aktar mill-individwi ta' fost il-manigment, dawk inkarigati mill-governanza, impjegati, jew terzi, li jkun jinvolvi l-użu tal-qerq biex jinkiseb vantaġġ ingust jew illegali.</p>
748426	<p style="text-align: center;">irregularity</p> <p style="text-align: center;">irregolarità</p> <p>Fil-kuntest tal-UE, irregolarità tfisser "kwalunkwe ksur tal-liġi tal-Unjoni jew ta' liġi nazzjonali relatata mal-applikazzjoni tagħha, li jirriżulta minn att jew omissjoni minn operatur ekonomiku involut fl-implimentazzjoni tal-Fondi ESI li għandu, jew jista' jkollu, l-effett li jippreġudika l-baġit tal-Unjoni billi jitlob pagament għal element mhux ġustifikat ta' nefqa mill-baġit tal-Unjoni."</p>

749456	automatic decommitment dizimpenn awtomatiku
755095	on-the-spot inspection spezzjoni fuq il-post
755095	on-the-spot check verifika fuq il-post
755141	efficient energy use effiċjenza fl-użu tal-enerġija L-użu aktar effiċjenti tal-enerġija sabiex jitnaqqsu l-ispejjeż ekonomiċi u l-impatt fuq l-ambjent. L-użu ta' inqas enerġija/elettriku biex titwettagħ l-istess funzjoni.
755141	energy efficiency effiċjenza fl-enerġija, effiċjenza enerġetika
755631	second language acquisition akkwist tat-tieni lingwa It-terminu "akkwist tal-lingwa" jintuża wkoll minn sorsi oħrajn, pereż.: - Farrugia, M. T., Sehem il-Malti u l-Ingliż fl-Edukazzjoni Tagħna: il-Każ tal-Matematika, http://kunsilltalmalti.gov.mt/filebank/documents/prezentazzjonijiet.pdf [10/12/2018] - Il-Kummissjoni Ewropea, Stqarrija għall-Istampa: lċ-ċelebrazzjonijiet tal-Ġurnata Ewropea tal-Lingwi, Settembru 2009, Brussell, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-09-1339_mt.doc [10/12/2018] Proċess konxju u intenzjonat li jwassal għall-konoxxenza esplicita tat-tieni lingwa jew ta' lingwi barranin sussegwenti, wara li tkun diġà giet stabbilita l-konoxxenza fl-ewwel lingwa. Ara wkoll: <i>apprendiment</i> [IATE:1404196]
755631	language learning apprendiment tal-lingwi Dan it-terminu partikolari, generalment jintuża biex jirreferi għall-għarfien konxju tat-tieni lingwa, jiġifieri li wieħed, konxjament, jitgħallem ir-regoli tagħha u jkun kapaċi jikkellem dwarhom - għall-kuntrarju tal-proċess tal-apprendiment subkonxju tal-lingwi. Ara wkoll: <i>apprendiment</i> [IATE:1404196]
755631	foreign language learning apprendiment tal-lingwi barranin

755868	<p>youth worker</p> <p>persuna li taħdem maż-żgħażaġh</p>
	<p>Professionist jew voluntier involut fit-tagħlim mhux formali u informali taż-żgħażaġh li jappoġġa liż-żgħażaġh fl-iżvilupp personali, soċjoedukattiv u professjonali tagħhom. din il-persuna tista' tkun, fost oħrajn, għalliema, assistent soċjali [IATE:1560094] jew animatur.</p>
756361	<p>afforestation</p> <p>afforestazzjoni</p>
756361	<p>forestation, forest plantation</p> <p>tisġir</p>
	<p>It-taħwil ta' siġar għall-holqien ta' boskijiet jew foresti.</p> <p>Dan it-terminu huwa ppreferut. Fil-kuntest tal-politika agrikola komuni, it-terminu jirreferi għall-miżuri, kofinanzjati mill-Unjoni Ewropea, biex jinkoraġġixxu l-iżvilupp ta' boskijiet godda bil-għan li dan jibbenefika lill-ambjent.</p>
756933	<p>epizootic</p> <p>epizootija</p>
	<p>Imxija temporanja ta' marda fost l-animalli.</p>
756933	<p>epizootic disease</p> <p>marda epizootika</p>
757817	<p>circumvention</p> <p>ċirkomvenzjoni</p>
	<p>Varjant ortografiku 'ċirkonvenzjoni'. Verb maskil singular 'iċċirkomvjena / iċċirkonvjena'. Għall-finijiet ta' konsistenza interistituzzjonali nużaw 'ċirkomvenzjoni / iċċirkomvjena'.</p> <p>Bidla fix-xejra tal-kummerċ bejn pajjiżi terzi u l-Unjoni jew bejn kumpaniji individwali fil-pajjiż soġġett għall-miżuri u l-Unjoni, li tinħoloq minn Prattika, proċess jew ħidma li għalihom ma jkunx hemm, kif dovut, raġuni jew ġustifikazzjoni ekonomika suffiċjenti flieffetti l-impożizzjoni tad-dazju, u fejn ikun hemm evidenza ta' dannu jew li l-effetti rimedjali tad-dazju jkunu mminati fir-rigward tal-prezzijiet u/jew il-kwantitajiet tal-prodott simili, u fejn ikun hemm evidenza ta' dumping b'rabta mal-valuri normali stabbiliti preċedentement għall-prodott simili.</p>
758942	<p>zoonosis</p> <p>żoonożi</p>
	<p>Kwalunkwe marda u/jew infezzjoni li tiġi trażmessa b'mod naturali direttament jew indirettament bejn l-animalli u l-bnedmin.</p> <p>Ara wkoll:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aġent żoonotiku (kuncett relatat) [IATE:1443372] - infezzjoni żoonotika (kuncett idjeq) [IATE:1245227] - marda żoonotika (kuncett idjeq) [IATE:3578226]

763882	<p>failure at school, school failure</p> <p>falliment fl-iskola</p>
	<p>Stat ikkaratterizzat mill-fatt li student isibha diffiċli jsegwi l-lezzjonijiet bl-istess ritmu b'hall-oħrajn, u li jikseb marki baxxi, u li konsegwentement iwassal biex ikun hemm diskrepanza bejn il-kisbiet tal-istudent u l-aspettattivi tal-ambjent ta' apprendiment ta' dak l-istudent.</p> <p>Dan il-kuncett m'għandux jiġi konfuż ma' 'tluq bikri mill-iskola' [IATE:863286].</p>
763882	<p>educational failure</p> <p>falliment edukattiv</p>
763882	<p>academic failure</p> <p>falliment akkademiku</p>
765518	<p>substantive law</p> <p>dritt sostantiv, liġi sostantiva</p>
766941	<p>decision support system, DSS</p> <p>sistema ta' appoġġ għad-deċiżjonijiet, DSS</p>
	<p>Applikazzjoni kompjuterizzata li tiġbor, torganizza u tanalizza d-<i>data</i> ta' negozju biex tiffaċilita t-teħid ta' Deciżjonijiet ta' kwalità għan-negozju f'dak li jirrigwarda l-manigment, l-operazzjonijiet u l-ippjanar.</p> <p>DSS iddisinjata sew tgħin lil dawk li jieħdu d-deċiżjonijiet billi toħloq kumpilazzjoni bbażata fuq varjetà ta' <i>data</i> minn sorsi differenti: <i>data</i> mhux ipproċessata, dokumenti, mudelli kummerċjali, għarfien personali mingħand l-impjegati u l-manigment eċċ. L-analiżi bbażata fuq tali sistema tgħin lill-kumpaniji jidentifikaw u jsolvu l-problemi u eventwalment jieħdu d-deċiżjonijiet.</p>
767005	<p>depleted fuel, spent fuel</p> <p>fjuwil użat</p>
	<p>Fjuwil nukleari li gie rradjat u mneħhi b'mod permanenti mill-qalba ta' reattur.</p>
767005	<p>spent nuclear fuel</p> <p>fjuwil nukleari użat</p>
767005	<p>irradiated nuclear fuel</p> <p>fjuwil nukleari rradjat</p>
	<p>Għal "fuel" qed jintuża t-terminu "fjuwil". Din l-għażla saret peress li "kombustibbli" mhuwiex nom iżda aġgettiv, kif ikkonfermat f'Aquilina, MT-EN pg. 670.</p>
767068	<p>internal market</p> <p>suq intern</p>
	<p>Arja bla frontieri interni, li fiha l-moviment liberu ta' merkanzija, persuni, servizzi u kapital huwa żgurat.</p>

767391	<p>acceding country</p> <p>pajjiż aderenti</p>
767575	<p>bovine animal</p> <p>bovin, animal bovin</p> <p>Animal domestiku tal-ispeċi Bos Taurus (bhejjem tal-ifrat) jew Bubalus bubalis (buflu tal-ilma), kif ukoll xi ibridi oħra.</p>
767710	<p>principle of proportionality, proportionality principle</p> <p>prinċipju tal-proporzjonalità</p> <p>Prinċipju li jirregola l-eżerċizzju tas-setgħat mill-UE, li permezz tiegħu l-involviment tal-istituzzjonijiet għandu jkun limitat għal dak li hu meħtieġ biex jinkisbu l-oġettivi tat-Trattati, l-intensità tal-azzjonijiet ikunu paragunabbli mal-għan mixtieq, u l-intervent magħżul ikun dak li jikseb l-effett mixtieq waqt li jippermetti l-ikbar libertà possibbli lill-Istati Membri u lill-individwi.</p>
768171	<p>framework agreement</p> <p>ftehim qafas</p> <p>Kuntratt konkluż bejn operatur ekonomiku wieħed jew aktar u awtorità kontraenti waħda jew aktar, bl-iskop li jstabbilixxi t-termini li jirregolaw il-kuntratti li għandhom jiġu aġġudikati matul perjodu speċifiku, b'mod partikolari fir-rigward tal-prezz u, fejn xieraq, il-kwantità prevista.</p>
768171	<p>framework contract</p> <p>kuntratt qafas</p>
768329	<p>budget appropriation</p> <p>approprjazzjoni tal-baġit</p> <p>Il-finanzjamant tal-baġit (i.e. somma flus imwarrba għal skop speċifiku). Il-baġit jipprevedi kemm l-impenji kif ukoll il-pagamenti.</p>
768329	<p>appropriation</p> <p>approprjazzjoni</p>
768516	<p>assigned revenue</p> <p>dħul assenjat</p> <p>Dħul (riċevuti ta' dħul) użati biex jiġu ffinanzjati spejjeż speċifiċi min-nefqa. Il-proposta tal-2010 tintroduċi żewġ tipi ta' dħul assenjat: id-dħul assenjat estern [IATE:3526920] u d-dħul assenjat intern [IATE:3526921].</p>

call-up rate, call-in rate, rate of call, call rate**rata ta' ġbir**

Dan it-terminu ġie kkonfermat ukoll minn espert fil-qasam [April, 2018].

Rata applikata għall-bażijiet tal-VAT tal-Istati Membri li hija stabbilita skont regoli armonizzati bl-iskop li jiġu kkalkulati l-kontribuzzjonijiet għar-riżorsi proprji tal-UE.

Billi r-riżorsi tradizzjonali tal-Unjoni Ewropea (l-imposti agrikoli u d-dazji doganali) ma kinux biżżejjed, fis-sebghinijiet inħass il-bżonn li jinġieb sors addizzjonali ta' dħul. B'hekk ġie deċiż li l-UE għandu jkollha sehem żgħir mid-dħul tal-Istati Membri minn fuq il-VAT. L-ammont mid-dħul minn fuq il-VAT li kull Stat Membru jrid jittrasferixxi għall-baġit tal-UE jirrappreżenta r-rata ta' ġbir. Ara wkoll: riżorsi proprji [IATE:1380005]

768571

Own Resources Decision**Deċiżjoni dwar ir-Riżorsi Proprji**

Ir-regoli bażiċi għas-sistema tar-riżorsi proprji [IATE:1380005] huma stabbiliti fid-Deċiżjoni tal-Kunsill tas-7 ta' Ġunju 2007 dwar is-sistema tar-riżorsi proprji tal-Komunitajiet Ewropej (2007/436) li għandha tiġi adottata b'mod unanimu mill-Kunsill tal-UE u rratifikata minn kull pajjiż tal-UE.

768831

right of access**dritt ta' aċċess**

Id-dritt li persuna għandha li jkollha aċċess għal *data* dwarha miżmuma minn parti terza.

770258

trust fund**fond fiduċjarju**

771365

case-law**ġurisprudenza**

"Ġurisprudenza" għandha tliet sinifikati speċifiċi:

(1) Ix-xjenza jew l-istudju tad-dritt, (jew kif iktar magħrufa Malta, "liġi", minħabba l-influenza Ingliża, li tuża "law", filwaqt li, pereżempju, l-Italja għandhom il-"facolta di giurisprudenza", għalkemm jużaw ukoll "legge");

(2) Il-kriterji li jsegwu l-imħallfin fl-applikazzjoni tal-liġijiet; jiġifieri kif jinterpretaw il-liġijiet, prinċipji ta' ekwità, kif jagħtu sinifikat lil kelma partikolari, eċċ.;

(3) Is-sentenzi miġbura tal-qrati, dak li ġenerikament huwa magħruf bħala "case-law" bl-Ingliż (fis-sistema tal-UE, il-pubblikazzjonijiet huma, bil-Malti "Ġabra tal-Ġurisprudenza", bit-Taljan "Raccolta della Giurisprudenza", bl-Ingliż "Reports of Cases", bil-Franċiż "Recueil de la Jurisprudence").
Hawnhekk, it-tifsira hija wiesgħa ħafna, u tiġbor kull deċiżjoni definittiva dwar kull suġġett li fuqu l-qrati jistgħu jieħdu deċiżjoni.

L-istati ta' dritt li joħorġu minn għadd ta' deċiżjonijiet konverġenti tal-qrati.

772653

772653	<p>case-law</p> <p>każistika</p>
	<p>"Każistika" fil-kuntest ġudizzjarju tfisser lista/numru ta' deċiżjonijiet dwar każijiet simili fuq l-istess suġġett speċifiku. F'dan is-sens, wieħed jista' jirreferi għal "każistika ġurisprudenzjali", jiġifieri, kif il-qrati jkunu ripetutament iddeċidew dwar kawżi simili matul is-snin. Fis-sistema legali Ingliża, din hija magħrufa bħala "precedent" (bl-Ingliż "precedent"), li biha deċiżjoni precedenti torbot il-mod kif jittieħdu deċiżjonijiet sussegwenti dwar kawżi simili. Fis-sistema Kontinentali (inkluża dik Maltija), il-qrati mhumiex marbuta bl-istess mod, però xorta jkun hemm "każistika" ta' deċiżjonijiet dwar suġġett partikolari (perez. b'liema mod il-qrati Maltin sistematikament jiddeċiedu dwar kawżi ta' kera).</p>
774580	<p>own resources ceiling</p> <p>limitu massimu tar-riżorsi proprji</p>
	<p>L-ammont totali ta' riżorsi proprji [IATE:1380005] allokat lill-Unjoni Ewropea biex tkopri l-approprijazzjonijiet annwali għall-pagamenti.</p>
777711	<p>energy conservation</p> <p>konservazzjoni tal-enerġija</p>
777711	<p>energy saving</p> <p>iffrankar enerġetiku</p>
777920	<p>United Nations Convention on the Law of the Sea, UNCLOS</p> <p>Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar id-Dritt tal-Baħar, UNCLOS</p>
	<p>Ftehim internazzjonali li ġie ffirmat f'Montego Bay, fl-10.12.1982 u daħal fis-seħħ fis-16.11.1994. Huwa joffri qafas regolatorju għall-użu tal-ibħra u l-oċeani tad-dinja. M'għandhiex tiġi mfixkla mal-Konferenza tan-NU dwar id-Dritt tal-Baħar [IATE:791331].</p>
777920	<p>Law of the Sea Convention</p> <p>Konvenzjoni dwar id-Dritt tal-Baħar</p>
778273	<p>gender equality</p> <p>ugwaljanza bejn il-ġeneri, ugwaljanza bejn is-sessi</p>
	<p>It-terminu preferut huwa "ugwaljanza bejn il-ġeneri", iżda jekk l-att leġiżlattiv ta' referenza juża "...bejn is-sessi", trid tinzamm konsistenza miegħu.</p> <p>Ordni soċjali fejn in-nisa u l-irġiel għandhom l-istess opportunitajiet u l-istess limitazzjonijiet fuq il-partecipazzjoni sfiha fil-kamp ekonomiku kif ukoll f'dak domestiku.</p>

778273	<p>equality between women and men</p> <p>ugwaljanza bejn in-nisa u l-irġiel</p> <hr/> <p>Ara wkoll l-Att dwar l-Ugwaljanza għan-Nisa u l-Irġiel (Liġijiet ta' Malta, Kap. 456). Referenza: http://www.justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lom&itemid=8922&l=2 [20.6.2018]</p> <p>Bil-Malti, l-NCPE (National Commission for the Promotion of Equality) hija "Il-Kummissjoni Nazzjonali għall-Promozzjoni tal-Ugwaljanza għall-Irġiel u n-Nisa". Referenza: https://ncpe.gov.mt/en/Documents/Our_Publications_and_Resources/Annual_Reports/annual_report_2004_mt.pdf [20.6.2018]</p>
778273	<p>equality between men and women</p> <p>ugwaljanza bejn l-irġiel u n-nisa</p> <hr/>
778729	<p>international thermonuclear experimental reactor, ITER</p> <p>reattur termonukleari sperimentali internazzjonali, ITER</p> <hr/> <p>Reattur li se jinbena f' Cadarache (Franza) fl-ambitu ta' proġett internazzjonali mañsub biex juri l-fattibbiltà xjentifika u teknoloġika tal-enerġija ta' fużjoni għal finijiet paċifiċi. Dan il-proġett internazzjonali jinvolvi ċ-Ċina, l-Unjoni Ewropea u l-Iżvizzera (irrappreżentati mill-Euratom), l-Indja, il-Ġappun, il-Korea, il-Federazzjoni Russa u l-Istati Uniti, taħt il-patroċinju tal-IAEA.</p>
778794	<p>European Free Trade Association, EFTA</p> <p>Assoċjazzjoni Ewropea tal-Kummerċ Ħieles, EFTA</p> <hr/> <p>Organizzazzjoni intergovernattiva li taħdem għall-promozzjoni tal-kummerċ ħieles u l-integrazzjoni ekonomika bejn il-membri tagħha.</p>
778859	<p>small and medium-sized undertakings, small and medium-sized enterprises</p> <p>intrapriżi żgħar u ta' daqs medju, intrapriżi żgħar u medji</p> <hr/> <p>Intrapriżi li jimpjegaw anqas minn 250 persuna u li jkollhom fatturat annwali ta' mhux aktar minn EUR 50 miljun, u/jew total annwali fil-karta tal-bilanċ ta' mhux aktar minn EUR 43 miljun.</p>
778859	<p>micro, small and medium-sized enterprises, SMEs</p> <p>intrapriżi mikro, żgħar u ta' daqs medju, SMEs</p> <hr/>
778941	<p>procedural law</p> <p>leġiżlazzjoni proċedurali</p> <hr/>

780952	<p>common fisheries policy, CFP</p> <p>politika komuni tas-sajd, PKS</p>
	<p>Politika li għandha l-istess bażi legali tal-politika agrikola komuni (l-Artikoli 32-38 tat-Trattat KE) kif ukoll l-istess objettivi: li żżid il-produttività, tistabbilizza s-swieq u tiżgura l-provvista bi prezzijiet raġonevoli għall-konsumatur. Il-PKS hija qasam ta' responsabbiltà kondiviża mill-Unjoni Ewropea u l-Istati Membri. Permezz ta' riformi, żdiedu għanijiet oħra ma' dawk inizjali tal-PKS: l-isfruttament sostenibbli tar-riżorsi, il-protezzjoni tal-ambjent, is-salvagwardji għal livell għoli ta' protezzjoni tas-saħħa tal-konsumatur u kontribut għall-koeżjoni ekonomika u soċjali. Waħda mill-kwistjonijiet ċentrali marbuta mal-PKS hija l-protezzjoni tal-istokkijiet tal-ħut u l-ambjent marin.</p> <p>Il-PKS giet introdotta fis-snin 70 u giet aġġornata diversi drabi. L-aħħar aġġornament sar effettiv fl-1 ta' Jannar 2014.</p>
781392	<p>biodiversity</p> <p>bijodiversità</p>
	<p>Diversità bijoloġika fi ħdan l-ispeċijiet u minn speċi għall-oħra, u fi ħdan ekosistemi terrestri jew akkwatiċi.</p>
781392	<p>biological diversity</p> <p>diversità bijoloġika</p>
781530	<p>mariculture, marine aquaculture</p> <p>marikultura</p>
782215	<p>International Centre for European Training, CIFE</p> <p>Ċentru Internazzjonali għat-Taħriġ Ewropew, CIFE</p>
	<p>Istituzzjoni privata ta' edukazzjoni u ta' riċerka ta' livell superjuri, imwaqqfa fl-1954, li għandha l-kwartieri ġenerali tagħha f'Nizza u l-fergħat tagħha f'Berlin, fi Brussell u f'Istanbul.</p> <p>Din l-istituzzjoni tirċievi finanzjament speċjali fil-qafas tal-Programm Jean Monnet tal-Unjoni Ewropea.</p>
782483	<p>food security</p> <p>sigurtà tal-ikel, sigurtà alimentari</p>
	<p>Meta n-nies kollha, f'kull mument, ikollhom aċċess għal biżżejjed ikel tajjeb għas-saħħa u bla periklu biex jissodisfaw il-bżonnijiet tad-dieta u l-preferenzi tagħhom għal ħajja attiva u b'saħħitha.</p> <p>Dan il-kunċett m'għandux jiġi konfuż mal-kunċett "sikurezza alimentari" [ara IATE:869624], li jirreferi għall-fatt jekk oġġetti tal-ikel humiex tajbin biex jittieklu mill-konsumatur.</p>
783233	<p>small-scale coastal fishing</p> <p>sajd kostali fuq skala żgħira</p>
	<p>Sajd imwettaq minn bastimenti tas-sajd b'tul globali ta' inqas minn 12-il metru u li ma jużawx tagħmir irmunkat tas-sajd kif elenkat fit-Tabella 3 tal-Anness I għar-Regolament tal-Kummissjoni (KE) Nru 26/2004.</p>

783415	aquaculture akkwakultura
	<p>Il-kultivazzjoni organizzata ta' organiżmi akkwatiċi inklużi ħut, molluski, krustaċej u pjanti akkwatiċi. Kultivazzjoni timplika xi forma ta' intervent fil-proċess tat-trobbija biex tittejjeb il-produzzjoni, b'hal tmigh, ħarsien minn predaturi u ħwejjeġ simili.</p>
783419	permanent cessation waqfien permanenti
783419	permanent cessation of fishing activities waqfien permanenti mill-attivitajiet tas-sajd
783421	temporary cessation waqfien temporanju
783421	temporary cessation of fishing activities waqfien temporanju mill-attivitajiet tas-sajd
783469	fishing capacity kapacità tas-sajd
	<p>It-tunnellaġġ ta' bastiment f'TG (tunnellaġġ gross) u l-qawwa tiegħu f'kW (kilowatt) kif definit fl-Artikoli 4 u 5 tar-Regolament tal-Kunsill (KEE) Nru 2930/8.</p>
783591	scrapping skrappjar
	<p>Ir-rimi jew it-tneħħija mis-servizz (ta' vetturi, bastimenti jew magni qodma u li m'għadhomx tajbin jew jaħdmu) speċjalment biex jinbidlu f'metall tal-iskrapp.</p>
783741	fisheries management ġestjoni tas-sajd
	<p>Proċess imfassal biex jgħin fit-teħid ta' deċiżjonijiet sabiex jinkiseb żvilupp sostenibbli ta' rizorsi tas-sajd.</p>

784211	<p>public procurement, procurement</p> <p>akkwist pubbliku</p>
	<p>Normalment l-għoti tal-kuntratt [IATE:754470] huwa parti mill-proċess tal-akkwist pubbliku, iżda t-terminu fil-plural l-"għoti ta' kuntratti" għali jintuza biex wieħed jirreferi għall-proċess sfiħ, bħal pereż. fid-Direttiva 2014/25/UE dwar l-akkwist minn entitajiet li joperaw fis-setturi tas-servizzi tal-ilma, l-enerġija, it-trasport u postali u li tħassar id-Direttiva 2004/17/KE, CELEX:32014L0025/MT</p> <p>Proċess li bih l-awtoritajiet pubbliċi - inklużi l-livelli kollha ta' gvern u aġenziji pubbliċi - jixtru oġġetti u servizzi jew jikkummissjonaw ix-xogħol.</p> <p>Ara wkoll:</p> <ul style="list-style-type: none"> - akkwist pubbliku mill-gvern [IATE:750036] - Ftehim dwar l-Akkwisti Pubbliċi [IATE:887268]
784211	<p>award of contracts</p> <p>għoti ta' kuntratti</p>
784211	<p>award of public contracts</p> <p>għoti ta' kuntratti pubbliċi</p>
784249	<p>European Cooperation in Science and Technology, COST</p> <p>Kooperazzjoni Ewropea fix-Xjenza u t-Teknoloġija, COST</p>
	<p>Strument Ewropew li jappoġġa kooperazzjoni fost xjentisti u riċerkaturi fl-Ewropa kollha.</p>
784614	<p>discarded catch</p> <p>qbid skartat</p>
	<p>B'referenza għall-ħut li, wara li jinqabad, jiġi skartat u jintefa' lura l-baħar.</p> <p>Il-ħut, u dak kollu li jinqabad, imtella' fuq il-bastiment u li jintefa' lura fil-baħar.</p>
784628	<p>marine living resources, living marine resources, living resources of the sea</p> <p>riżorsi ħajjin tal-baħar</p>
784693	<p>overfishing</p> <p>sajd eċċessiv</p>
784761	<p>marine protected area</p> <p>żona tal-baħar protetta, żona marina protetta</p>
	<p>Kwalunkwe żona li hija riżervata permezz tal-liġi, miżura miftehma internazzjonalment jew kwalunkwe miżura effikaċi oħra għall-protezzjoni ta' parti mill-ambjent jew tal-ambjent magħluq kollu.</p>

784964	<p>exchange rate, rate of exchange, foreign exchange rate</p> <p>rata tal-kambju</p> <p>Il-valur tal-valuta ta' pajjiż f'termini ta' valuta oħra.</p>
786253	<p>judicature, judiciary</p> <p>ġudikatura</p>
786843	<p>Convention on the Rights of the Child, UNCRC, CRC</p> <p>Konvenzjoni dwar id-Drittijiet tat-Tfal, UNCRC, CRC</p> <p>L-ewwel strument internazzjonali legalment vinkolanti għall-protezzjoni tad-drittijiet tat-tfal. Il-Konvenzjoni ġiet adottata mill-Assemblea Ġenerali tan-NU fl-1989, daħlet fis-seħħ fl-1990, u ġiet ratifikata minn 196 pajjiż, inkluż Malta Ref: Is-sit web tan-NU u ta' Humanium, https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=IND&mtdsg_no=IV-11&chapter=4&lang=enu https://www.humanium.org/en/convention/definition/ [03.09.18] Ara wkoll: Protokoll Fakultattiv għall-Konvenzjoni dwar id-Drittijiet tat-Tfal dwar l-involviment tat-tfal f'kunflitti armati [IATE:920257] Protokoll Fakultattiv għall-Konvenzjoni dwar id-drittijiet tat-tfal, dwar il-bejgħ tat-tfal, il-prostituzzjoni tat-tfal u l-pornografija tat-tfal [IATE:920258] - Kumitat dwar id-Drittijiet tat-Tfal [IATE:908556]</p>
787653	<p>maximum sustainable yield, MSY</p> <p>rendiment massimu sostenibbli, MSY</p>
789496	<p>annual instalment</p> <p>pagament akkont annwali</p> <p>Kjarifika fuq it-terminu misjub "ħlas parzjali annwali".</p>
790676	<p>financial instrument</p> <p>strument finanzjarju</p> <p>Mizuri tal-Unjoni ta' appoġġ finanzjarju pprovdut mill-baġit sabiex jiġi indirizzat, meta meħtieġ u debitament iġġustifikat, objettiv speċifiku wieħed, jew aktar, ta' politika tal-Unjoni.</p>
791522	<p>conditionality</p> <p>kondizzjonalità</p> <p>Il-prattika li permezz tagħha l-fond monetarju internazzjonali jagħmel is-self tiegħu kondizzjonali fuq il-pajjiż li jissellef u li tadotta programm ta' aġġustament jew pakkett ta' politika approvat. It-terminu issa qed jintuża b'konnessjoni ma' kondizzjonijiet li jistgħu ikunu meħtieġa fi kwalunkwe qasam speċifiku, pereż. kwistjonijiet ambjentali, biex kuntratt jew ftehim ikun validu. Ara wkoll IATE:896532 għal "kondizzjonalità makroekonomika" jew IATE:907982 għal "kondizzjonalità ambjentali"</p>

793108	<p>fundamental human rights</p> <p>drittijiet fundamentali tal-individwu</p>
	<p>Id-drittijiet rikonoxxuti universalment bħala fundamentali għal kull bniedem.</p>
	<p>Dawn huma standards minimi li jiżguraw li kull persuna tiġi trattata b'dinjità bħal dawk stabbiliti fid-Dikjarazzjoni Universali tan-NU dwar id-Drittijiet tal-Bniedem, il-Patt Internazzjonali tan-NU dwar id-Drittijiet Ċivili u Politiċi, il-Patt Internazzjonali tan-NU dwar id-Drittijiet Ekonomiċi, Soċjali u Kulturali, u l-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-UE. Dawn id-drittijiet huma rikonoxxuti u protetti mill-gvern fil-kostituzzjoni ta' pajjiż. Reference: Kunsill-MT abbażi tal-Kostituzzjoni ta' Malta u diversi sorsi oħrajn fosthom is-sit tal-OHCHR, http://www.ohchr.org/EN/IssUEs/Pages/WhatAreHumanRights.aspx, is-sit tal-OSKE, https://www.osce.org/odihr/human-rights u s-sit tal-FRA, http://fra.europa.eu/en/about-fundamental-rights [01.03.2018].</p>
793108	<p>fundamental rights</p> <p>drittijiet fundamentali</p>
794890	<p>inland fishing</p> <p>sajd fl-ilmijiet interni</p>
	<p>Attivitajiet tas-sajd imwettqa għal skopijiet kummerċjali f'ilmijiet interni minn bastimenti jew apparati oħra.</p>
795702	<p>circumvention clause</p> <p>klawżola ta' ċirkomvenzjoni</p>
	<p>Klawżola generali maħsuba biex tevita każijiet fejn ċerti dispożizzjonijiet legiżlattivi jiġu użati b'mod abbużiv.</p>
799037	<p>shared management</p> <p>ġestjoni kondiviża</p>
	<p>Metodu ta' implimentazzjoni tal-baġit tal-UE skont liema baġit jiġi implimentat mal-Istati Membri.</p> <p>Iż-żewġ metodi l-oħra ta' implimentazzjoni huma:</p> <ul style="list-style-type: none"> - il-ġestjoni diretta [IATE:1080535] u - il-ġestjoni indiretta [IATE:3524409].
799459	<p>digitisation, digitalisation</p> <p>diġitalizzazzjoni</p>
	<p>Il-proċess tal-konverżjoni ta' <i>data</i> għall-forma użata fil-kompjuters, mibgħuta jew maħżuna b'teknoloġija diġitali u espressa bħala ringiela ta' ċifri ta' 0 jew 1.</p>
799539	<p>seignorage, seigniorage</p> <p>sinjoraġġ</p>
	<p>Il-varjant ortografiku "sinjuraġġ" huwa aċċettat ukoll.</p> <p>Il-profitt li jagħmel gvern jew bank ċentrali mill-ħruġ ta' valuta, minħabba li l-valur tal-flus huwa ikbar minn kemm jiswa biex jiġu prodotti l-muniti jew il-karti tal-flus.</p>

800267	<p>econometric model</p> <p>mudell ekonometriku</p>
	<p>Mudell tal-istatistika li jintuża fl-ekonometrija li jispeċifika r-relazzjoni statistika meqjusa bħala dik valida bejn il-kwantitajiet ekonomiċi varji marbuta ma' fenomenu ekonomiku partikolari li jkun qed jiġi studjat.</p>
800658	<p>European Environment Agency, EEA</p> <p>Aġenzija Ewropea għall-Ambjent, EEA</p>
803005	<p>study period, period of study</p> <p>perjodu ta' studju</p>
	<p>Kwalunkwe komponent ta' programm ta' edukazzjoni superjuri li jkun gie evalwat u dokumentat u li, minkejja li, fih innifsu, ma jikkostitwix programm ta' studju komplut, dan jirrapprezenta akkwist sinifikanti ta' għarfien jew ta' ħila.</p> <p>It-tul ta' żmien minimu ta' perjodu ta' studju huwa 3 xhur, jew term akkademiku wieħed jew trimestru. □</p>
805457	<p>radioactive waste management</p> <p>maniġġjar ta' skart radjuattiv</p>
	<p>Il-proċess tal-ħażna jew tar-rimi ta' materjali radjuattivi li m'għadhomx bżonnjużi, jew ta' skart ikkontaminat, biex il-periklu għall-bniedem b'mod partikolari, u għall-organizmi ħajjin iġenerali, fl-ambjent kollu jiġi minimizzat.</p>
810515	<p>conservation measure</p> <p>miżura ta' konservazzjoni</p>
811040	<p>ex ante evaluation</p> <p>evalwazzjoni ex ante</p>
811129	<p>ex post evaluation</p> <p>evalwazzjoni ex post</p>
	<p>Evalwazzjoni li titwettaq malli jitlesta jew wara li jitlesta intervent.</p>
815428	<p>high-level radioactive waste, high-level waste</p> <p>skart ta' livell radjuattiv għoli</p>
	<p>Skart li hu radjuattiv biżżejjed biex jeħtieġ li jkun trattat b'mod speċjali meta jiġi biex jintrema.</p>

820216	<p>ocean energy</p> <p>enerġija mill-oċeani</p> <p>Kull tip ta' enerġija rinnovabbli li tiġi mill-baħar. hemm żewġ tipi bażiċi: enerġija mekkanika bħal dik li tiġi mill-mewġ, u enerġija termali li tiġi mis-sħana tax-xemx.</p>
820216	<p>blue energy</p> <p>enerġija blu</p>
820216	<p>marine energy</p> <p>enerġija tal-baħar</p>
822369	<p>nuclear safety</p> <p>sikurezza nukleari</p> <p>Il-kisba ta' kundizzjonijiet operattivi xierqa, prevenzjoni tal-incidenti jew mitigazzjoni tal-konsegwenzi tal-incidenti, li tirriżulta fil-protezzjoni tal-haddiema, il-pubbliku u l-ambjent minn perikli eċċessivi ta' radjazzjoni.</p> <p>Ara wkoll: sigurtà nukleari [IATE: 879628]</p>
823481	<p>drug trafficking</p> <p>traffikar tad-droga</p> <p>Kummerċ illeċitu li jinvolti l-kultivazzjoni, il-manifattura, id-distribuzzjoni u l-bejgħ ta' sustanzi li huma soġġetti għal liġijiet ta' projbizzjoni tad-droga.</p>
825122	<p>maritime policy</p> <p>politika marittima</p> <p>Il-politika tal-Unjoni li l-għan tagħha huwa li trawwem teħid ta' deċiżjonijiet ikkoordinat u konsistenti sabiex jiġi massimizzat l-iżvilupp sostenibbli, it-tkabbir ekonomiku u l-koeżjoni soċjali tal-Istati Membri, u b'mod partikolari r-reġjuni tal-kosta, insulari u ultraperiferiċi tal-Unjoni, kif ukoll is-setturi marittimi, permezz ta' politiki konsistenti relatati mas-settur marittimu u kooperazzjoni internazzjonali rilevanti.</p>
825329	<p>maritime safety</p> <p>sikurezza marittima</p> <p>Din tkopri elementi bħall-kostruzzjoni ta' bastimenti u tagħmir, it-taħriġ tal-ekwipaġġ u l-kundizzjonijiet tax-xogħol fuq il-baħar, it-trasport ta' oġġetti u passiġġieri, il-mapep, u l-assistenza f'sitwazzjonijiet ta' periklu.</p> <p>Hemm differenza bejn dan it-terminu u 'sigurtà marittima' [IATE:930372].</p>

animal welfare, welfare of animals**trattamento xieraq tal-annimali, benessri tal-annimali**

Il-varjant ortografiku "benesseri tal-annimali" aċċettat ukoll.

Wieħed għandu dejjem jagħzel it-terminu li jintuza fl-att legiżlattiv ikkwotat jew li ssir referenza għalih fid-dokument tiegħu.

Stat li fih huma osservati l-ħames libertajiet':

- libertà mill-ġuħ, l-għatx u l-malnutrizzjoni - aċċess faċli għall-ilma u dieta tajba għas-saħħa u l-vitalità;
- libertà mill-biżà u l-ansjetà - billi jiġu żgurati kundizzjonijiet u trattament li jevitaw is-sofferenza mentali;
- libertà mill-iskonfort fiżiku u termali - billi jiġi pprovdut ambjent adatt li jinkludi kenn u post komdu għall-mistrieħ;
- libertà mill-uġiġħ, korriment u mard - permezz ta' prevenzjoni jew dijanjozi u trattament rapidu;
- libertà li jkunu espressi modi ta' mgħiba normali - bil-provvediment ta' biżżejjed spazju, faċilitajiet xierqa u l-kumpanija ta' annimali oħra tal-istess tip.

827429

stock**stokk**

Ir-riżorsi ħajjin fil-komunità jew il-popolazzjoni li minnha jittieħdu l-qabdiel f'żona tas-sajd. L-użu tat-terminu "stokk ta' ħut" normalment jimplika li l-popolazzjoni partikolari hija bejn wieħed u ieħor iżolata minn stokkijiet oħrajn tal-istess speċi u għalhekk issostni lilha nfisha.

831471

fish stock**stokk ta' ħut**

831471

organised crime**kriminalità organizzata**

833109

rule of law**stat tad-dritt**

Prinċipju ta' governanza li fih kull persuna, istituzzjoni u entità, sew pubblika kif ukoll privata, inkluż l-istat innifsu, iwieġbu għal-liġijiet li jiġu promulgati b'mod pubbliku, infurzati bl-istess mod u ċitati f'deċizzjonijiet indipendenti, u li huma konsistenti man-normi u l-istandards internazzjonali dwar id-drittijiet tal-bniedem.

836800

common foreign and security policy, CFSP**Politika Estera u ta' Sigurtà Komuni, PESK**

Politika tal-Unjoni Ewropea, li giet stabbilita mit-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea (TUE) fl-1993 bil-għan li tfares il-paċi, issaħħaħ is-sigurtà internazzjonali, tippromwovi l-kooperazzjoni internazzjonali u tiżviluppa u tikkonsolida d-demokrazija, l-istat tad-dritt, ir-rispett tad-drittijiet tal-bniedem u l-libertajiet fundamentali.

843618

851914	implementing act att ta' implimentazzjoni
	Att adottat mill-Kummissjoni jew mill-Kunsill bl-użu tas-setgħat ta' implimentazzjoni kkonferiti permezz ta' att leġislattiv.
854198	Association Council Kunsill ta' Assoċjazzjoni
857411	migrant migrant
	Persuna li tiċċaqtaq għal pajjiż jew reġjun ieħor biex ittejjeb il-kundizzjoni materjali u/jew soċjali tagħha u l-prospetti għaliha u l-familja tagħha.
865746	outermost region reġjun ultraperiferiku
	It-terminu 'reġjun l-aktar 'il-bogħod' gie sostitwit bit-terminu attwali wara r-rettifika tat-TFUE li saret fl-2012 (pubblikazzjoni fil-ĠU C326, fis-26.10.2012).
	Reġjuni ġeografikament 'il bogħod ħafna mill-kontinent li jinkludu l-Guadeloupe u La Réunion, il-Mayotte, il-Guyana Franciża u l-Martinique, Saint-Martin, Madeira u l-Gżejjer Kanarji. □
869624	food safety sikurezza alimentari
	Tirreferi għall-fatt jekk oġġetti tal-ikel humiex tajbin biex jittieklu mill-konsumatur. M'għandhiex tiġi konfuza ma' "sigurtà tal-ikel" [IATE:782483], li tirreferi għad-disponibbiltà ta' ikel għall-popolazzjoni kollha.
870332	exclusion of expenditure eskluzjoni tan-nefqa
	Fl-ambitu tal-proċeduri tal-kontijiet tal-UE għall-agrikoltura, l-eskluzjoni, mill-finanzjament tal-UE, ta' ammonti li ntnefqu b'mod mhux xieraq minn Stat Membru.
	Ara wkoll: tnaqqis u esklużjoni [IATE:3501705] u tnaqqis [IATE:3577932] u nnota d-differenza bejn il-kunċetti.
870332	exclusion eskluzjoni
872674	reflagging, reflag bdil tal-bandiera
	Meta vapur jitneħħa minn fuq reġstru marittimu partikolari u jitqiegħed fuq reġstru marittimu ieħor.
	Ara wkoll: bdil tal-istat tal-bandiera [IATE:751983] u nnota d-differenza bejn il-kunċetti.

domestic support appoġġ domestiku, sostenn domestiku	874454
<p>"Sostenn" u "appoġġ" huma sinonimi però ġie preferut it-terminu bil-kelma "appoġġ" għaliex hemm għadd kbir ta' termini agrikoli stabbiliti fejn intużat il-kelma "appoġġ". Għalhekk biex inżommu l-konsistenza fit-testi leġiżlattivi tajjeb li nagħtu preferenza lil termini li jużaw il-kelma "appoġġ".</p> <p>Kwalunkwe sussidju domestiku jew miżura oħra li taġixxi biex iżzomm il-prezzijiet tal-produtturi f'livelli ogħla minn dawk prevalenti fil-kummerċ internazzjonali: pagamenti diretti lill-produtturi, li jinkludu indennitajiet kompensattivi, u miżuri għat-tnaqqis tal-ispiza tal-input u l-kummerċjalizzazzjoni disponibbli biss għall-produzzjoni agrikola.</p> <p>Huwa wieħed mit-tliet pilastri tal-ftehim tad-WTO dwar l-agrikoltura u n-negożjati agrikoli dwar l-aġenda ta' Doha għall-iżvilupp.</p>	
inland aquaculture akkwakultura fl-ilmijiet interni	875071
<p>It-trobbija ta' organiżmi akkwatiċi, inklużi l-ħut, il-molluski, il-krustaċji u l-pjanti akkwatiċi, f'żoni interni.</p>	
freshwater aquaculture akkwakultura tal-ilma ħelu	875071
<p>humanitarian aid, humanitarian assistance għajjnuna umanitarja</p> <p>Għajjnuna fil-forma ta' finanzjament, għoti ta' prodotti jew servizzi, jew assistenza teknika, maħsuba għat-tnejjja u t-trattament urġenti tal-krizijiet li jaffettwaw serjament il-popolazzjonijiet barra mill-Unjoni. Dawn il-krizijiet jistgħu jkunu diżastri naturali, diżastri kkawżati minn attività tal-bniedem jew krizijiet strutturali.</p>	
classified information informazzjoni klassifikata	876150
<p>Kwalunkwe informazzjoni (prinċipalment, għarfien li jista' jiġi kkomunikat fi kwalunkwe forma) jew materjal li jkun jeħtieġ protezzjoni kontra zvelar mhux awtorizzat u li jkun ġie ddikjarat bħala tali minn klassifikazzjoni ta' sigurtà.</p>	
sustainable fishing sajd sostenibbli	877513
<p>Prattiki ta' sajd kummerċjali jew ta' sussistenza li jzommu l-popolazzjoni tal-ħut u l-istokkijiet tal-ħut f'livell stabbli u li ma jkollhom l-ebda impatt negattiv fuq l-ambjent.</p>	
World Trade Organization, WTO Organizzazzjoni Dinjija tal-Kummerċ, WTO	877866
<p>L-unika organizzazzjoni internazzjonali globali li tittratta r-regoli kummerċjali bejn in-nazzjonijiet, li fil-qalba tagħha hemm ftehimiet innegożjati, iffirmati u rratifikati mill-parti l-kbira tan-nazzjonijiet tad-dinja.</p>	

881511	<p align="center">trafficking in human beings, human trafficking</p> <p align="center">traffikar ta' bnedmin</p> <p>L-issogġettar ta' persuna taħt is-setgħa reali u illegali ta' persuni oħra bl-użu ta' vjolenza jew theddid jew bl-abbuż tal-awtorità jew konfossa bil-ħsieb tal-isfruttament tal-prostituzzjoni, forum ta' sfruttament sesswali u vjolenza fuq minorenni jew kummerċ ta' tfal abbandunati.</p>
881646	<p align="center">Brenner Base Tunnel, BBT</p> <p align="center">Mina ta' Baži ta' Brenner, BBT</p> <p>Mina ferrovjarja ppjanata, twila 55 kilometru, li tgħaddi fil-baži tal-Alpi tal-Lvant taħt il-passaġġ ta' Brenner.</p> <p>Ara wkoll: mina ta' baži [IATE:1602362]</p>
881646	<p align="center">Brenner Base Rail Tunnel</p> <p align="center">Mina ta' Baži Ferrovjarja ta' Brenner</p>
882733	<p align="center">macrofinancial assistance</p> <p align="center">assistenza makrofinanzjarja</p>
884414	<p align="center">catch opportunity</p> <p align="center">opportunità tal-qbid</p> <p>Dritt legali kwantifikat għas-sajd, espress f'termini ta' qabdiet u/jew sforz għas-sajd. Dan il-kuncett m'għandux jiġi mfixxkel ma' 'potenzjal tas-sajd' [IATE:897233].</p>
884414	<p align="center">fishing opportunity</p> <p align="center">opportunità tas-sajd</p> <p>F'certi testi jintuża t-terminu bl-artiklu indefinit: opportunità ta' sajd. Importanti li jekk wieħed ikun qed jikkwota direttament minn att leġislativ partikolari li jkun għadu fis-seħħ, dan għandu juża t-terminu skont kif ikun f'dak l-att.</p>
885276	<p align="center">Agreement on Agriculture</p> <p align="center">Ftehim dwar il-Biedja</p> <p>Wieħed mid-29 test legali individwali tal-Organizzazzjoni Dinjija tal-Kummerċ li ġie nnegożjat matul ir-rand tal-Urugwaj tal-Ftehim Ġenerali dwar it-Tariffi u l-Kummerċ.</p> <p>Huwa daħal fis-seħħ bl-istabbiliment tal-Organizzazzjoni Dinjija tal-Kummerċ fl-1 ta' Jannar 1995. Il-Ftehim jipprovdi għal tnaqqis fit-tariffi, sussidji għall-esportazzjoni u appoġġ domestiku kontra t-tfixkil fil-kummerċ lill-bdiewa, filwaqt li jqis is-sitwazzjoni tal-pajjiżi li qed jiżviluppaw.</p>
885296	<p align="center">Agreement on Trade-related Aspects of Intellectual Property Rights, TRIPS Agreement</p> <p align="center">Ftehim dwar l-aspetti tad-drittijiet tal-proprjetà intellettuali relatati mal-kummerċ, Ftehim TRIPS</p>

885660	financial envelope pakkett finanzjarju In-nefqa totali awtorizzata għal intestatura partikolari.
885660	funding finanzjament
885660	total financial appropriation approprjazzjoni finanzjarja totali
885660	total appropriation approprjazzjoni totali
885672	operating grant għotja operattiva Għotja li tiffinanzja l-ispejjeż operazzjonali ta' entità li tkun qed taħdem fl-interess generali Ewropew, jew fuq objettiv li jagħmel parti minn politika tal-UE.
890097	European Regional Development Fund, ERDF Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali, FEŻR Fond bil-għan li jsaħħaħ il-koeżjoni ekonomika u soċjali fl-Unjoni Ewropea billi jikkoreġi l-iżbilanci bejn ir-reġjuni tagħha.
890098	European Social Fund, ESF Fond Soċjali Ewropew, FSE Wieħed mill-fondi strutturali tal-UE, immirat biex jipromwovi l-impjegi fl-UE, li nħoloq biex inaqqas id-differenzi fil-prosperità u l-istandards tal-għajxien fost l-Istati Membri u r-reġjuni tal-UE, u għaldaqstant jipromwovi l-koeżjoni ekonomika u soċjali.
890102	Overseas Countries and Territories, OCTs pajjiżi u territorji extra-Ewropej, PTEE 21 pajjiż jew territorju li jappartjenu għal erba' Stati Membri tal-UE, id-Danimarka, Franza, l-Olanda u r-Renju Unit, li l-abitanti tagħhom huma għalhekk ċittadini tal-UE, izda li ma jiffurmawx parti mit-territorju tal-Komunità.
891280	auction hall sala tal-irkant Faċilità f'port fejn isir l-irkant tal-ħut frisk.

891280	auction centre ċentru tal-irkant
892778	protection of personal data, personal data protection protezzjoni ta' data personali Il-protezzjoni tal-informazzjoni rigward persuna fiżika identifikata jew li tista' tiġi identifikata.
892778	data protection protezzjoni tad-data
895105	legal practitioner operatur fil-qasam tal-ġustizzja Terminu ġenerali li jiddefinixxi l-imħallfin, il-prosekuturi, l-avukati, il-prokuraturi, il-persunal akkademiku u xjentifiku, l-uffiċjali ministerjali, l-uffiċjali awżiljarji tal-qorti, l-uffiċjali tal-pulizija kriminali, il-marixxalli, l-interpreti ġudizzjarji u l-professjonijiet l-oħra assoċjati mal-ġustizzja.
898494	area of freedom, security and justice, AFSJ spazju ta' libertà, sigurtà u ġustizzja, AFSJ Minkejja li xi drabi ntuża l-akrominu bil-Malti SLSG, jidher li l-użu mifrux hu li jinżamm l-akrominu AFSJ tat-terminu bl-Ingliż "Area of Freedom, Security and Justice".
899045	macroeconomic stabilisation stabilizzazzjoni makroekonomika Il-ħolqien ta' qafas kumpless ta' istituzzjonijiet u politiki monetarji u fiskali biex titnaqqas il-volatilità u jithegħeġ tkabbir li jtejjeb il-benessri tan-nies. Dan jirrikjedi, fost affarijiet oħra, l-allinjament tal-munita għal-livelli tas-suq, il-ġestjoni tal-inflazzjoni, l-iżvilupp ta' baġit nazzjonali, il-ġenerazzjoni ta' dħul, u l-ħolqien ta' sistema trasparenti ta' nfiq pubbliku.
900055	start-up, startup negozju ġdid Negozju innovattiv ġdid li l-potenzjal ta' tkabbir tiegħu jkun ġeneralment ibbażat fuq it-teknoloġija u materjal innovattiv.
901261	Programme of Community action to ameliorate the indirect taxation systems of the internal market Programm ta' azzjoni Komunitarju biex itejjeb is-sistemi ta' tassazzjoni indiretta tas-suq intern Ġie sostitwit minn Fiscalis 2003-2007 [IATE:1917346], Fiscalis 2013 [IATE:929664] u Fiscalis 2020 [IATE:3551575]
901261	Fiscalis programme programm Fiscalis

901624	<p>environmentally sound</p> <p>ambjentalment san</p>
	<p>Prodott jew proċess ta' manifattura li, mill-bidu sal-aħħar, huwa f'armonija essenzjali mal-ambjent tiegħu u l-fatturi ekoloġiċi assoċjati.</p>
904421	<p>space debris, orbital debris</p> <p>residwu spazjali</p>
	<p>L-oġġetti maħluqa mill-bniedem li qegħdin f'orbita madwar id-dinja u li m'għadx għandhom użu. Dawn jistgħu jkunu partijiet minn rokits li diġà ntużaw jew satelliti li spiċċaw, qxur taż-żebgħa, trab, eċċ.</p>
905235	<p>European education area</p> <p>Żona Ewropea tal-Edukazzjoni</p>
	<p>Zona bbażata fuq il-fiduċja, ir-rikonoxximent reċiproku, il-kooperazzjoni u l-iskambju tal-aħjar prattiki, il-mobilità u t-tkabbir, li għandha tiġi stabbilita sal-2025, inkluż billi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nagħmlu l-mobilità tat-tagħlim realtà għal kulħadd; - inneħħu l-ostakli għar-rikonoxximent tal-kwalifiki, kemm fil-livell tal-iskejjel kif ukoll fl-edukazzjoni għolja; - nimmodernizzaw l-iżvilupp tal-kurrikuli; - insaħħu t-tagħlim tal-lingwi; - noħolqu universitajiet ta' klassi dinjija li jistgħu jaħdmu bla xkiel flimkien b'mod transfruntier; - intejbu l-edukazzjoni, it-taħriġ u t-tagħlim tul il-ħajja; - nixprunaw l-innovazzjoni fl-edukazzjoni fl-era diġitali; - nagħtu aktar appoġġ lill-għalliema; - u nħarsu l-wirt kulturali u nrawmu sens ta' identità u kultura Ewropea.
905537	<p>prevention of crime, crime prevention</p> <p>prevenzjoni tal-kriminalità</p>
905556	<p>river basin management plan</p> <p>pjan ta' mmaniġġjar tal-baċin tax-xmara</p>
	<p>Pjan għall-immaniġġjar ta' kull baċin tax-xmara fl-UE, li għandu jiġi ppubblikat fi żmien disa' snin mid-dhul fis-seħħ tad-Direttiva Qafas dwar l-Ilma.</p>
906209	<p>carbon stock</p> <p>ħażna ta' karbonju</p>
	<p>Il-kwantità ta' karbonju friżerva jew sistema li għandha l-kapaċità li takkumula jew tirrilaxxa karbonju, pereżempju l-ħamrija.</p>
2243878	<p>cultural awareness and expression</p> <p>kuxjenza u espressjoni kulturali</p>
	<p>Apprezzament tal-importanza tal-espressjoni kreattiva tal-ideat, tal-esperjenzi u tal-emozzjonijiet f'firxa ta' midja li tinkludi l-mużika, l-arti tal-ispettaklu, il-letteratura u l-arti viżiva.</p>

General Fisheries Commission for the Mediterranean, GFCM**Kummissjoni Ġenerali għas-Sajd fil-Mediterran, GFCM**

907510

Kummissjoni magħmula minn 23 pajjiż membru flimkien mal-komunità Ewropea, bl-għan li tippromwovi l-iżvilupp, il-konservazzjoni, il-ġestjoni razzjonali u l-aħjar użu tar-riżorsi ħajjin tal-baħar, kif ukoll l-iżvilupp sostenibbli tal-akkwakultura fil-Mediterran, il-Baħar l-Iswed u l-ilmijiet li jmissu magħhom.

Is-sħubija hija miftuħa kemm għall-istati li għandhom kosta fuq il-Mediterran kif ukoll għal organizzazzjonijiet ekonomiċi reġjonali u l-Istati Membri tan-NU li l-bastimenti tagħhom jistadu f'ilmijiet Mediterranji.

peer review**rieżami bejn il-pari**

908683

Proċess ta' evalwazzjoni li jinvolvi individwi kkwalifikati fi f'dan il-qasam ikkonċernat. Importanti li wieħed jiddistingwi bejn "reviżjoni" u "rieżami" (analizi/evalwazzjoni mill-ġdid). F'dan il-kuntest ma ssir ebda reviżjoni.

peer assessment**valutazzjoni bejn il-pari**

908683

peer evaluation**evalwazzjoni bejn il-pari**

908683

Control Regulation**Regolament dwar il-Kontroll**

910255

Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1224/2009 li jstabilixxi sistema Komunitarja ta' kontroll għall-iżgurar tal-konformità mar-regoli tal-politika komuni tas-sajd.

Li jemenda r-Regolamenti (KE) Nru 847/96, (KE) Nru 2371/2002, (KE) Nru 811/2004, (KE) Nru 768/2005, (KE) Nru 2115/2005, (KE) Nru 2166/2005, (KE) Nru 388/2006, (KE) Nru 509/2007, (KE) Nru 676/2007, (KE) Nru 1098/2007, (KE) Nru 1300/2008, (KE) Nru 1342/2008 u li jħassar ir-Regolamenti (KEE) Nru 2847/93, (KE) Nru 1627/94 u (KE) Nru 1966/2006.

direct budget support**appoġġ baġitarju dirett, appoġġ dirett tal-baġit**

911036

Minflok ma jkunu finanzjati proġetti speċifiċi, l-UE jew il-Bank Dinji jew donaturi oħrajn jappoġġaw lil pajjiż imsieheb billi jittrasferixxu r-riżorsi finanzjarji direttament lit-teżor nazzjonali tal-pajjiż inkwistjoni biex jamministrathom hu

Metodu ta' finanzjament tal-baġit ta' pajjiż imsieheb permezz ta' trasferiment ta' riżorsi minn donatur lit-teżor nazzjonali tal-gvern imsieheb; il-fondi hekk ittrasferiti huma ġestiti skont il-proċeduri baġitarji tar-riċevitur.

energy security sigurtà tal-enerġija	911103
Kwistjonijiet relatati mal-affordabbiltà, l-affidabbiltà, is-sostenibbiltà fit-tul u s-sigurtà tal-provvista tal-enerġija [IATE:789131].	
It-terminu "sigurtà tal-enerġija" jintuża b'mod sinonimu ma' "sigurtà tal-provvista tal-enerġija". Madankollu, is-"sigurtà tal-enerġija" tikkorrispondi għal kunċett usa', u għandha tintfiehmed bħala waħda mid-diversi forom ta' sigurtà f'pajjiż (fl-istess livell pereżempju mas-sigurtà militari u ekonomika). Il-politiki dwar is-sigurtà tal-enerġija ġeneralment għandhom l-għan li jiksbu forniment fiżiku ta' enerġija mingħajr interruzzjoni, pereżempju, permezz ta' sigurtà biex jiġu evitati problemi infrastrutturali, diżastri naturali, attakki terroristiċi eċċ., u li jiżguraw li tiġi ssodisfata d-domanda għall-enerġija fuq perjodu fit-tul bi prezzijiet affordabbli minn diversi sorsi b'kont meħud tat-tfassib relatat mal-ambjent u mal-iżvilupp sostenibbli.	
European Anti-Fraud Office, OLAF Uffiċċju Ewropew ta' Kontra l-Frodi, OLAF	911171
Uffiċċju tal-Kummissjoni Ewropea li jinvestiga l-frodi kontra l-baġit tal-UE, il-korruzzjoni u mgħiba ħażina serja fl-Istituzzjonijiet Ewropej.	
Turkish Cypriot community komunità Ċiprijotta Torka	913105
Komunità ta' Ċiprijotti jikkellmu bit-Tork li jgħixu fil-parti tat-Tramuntana ta' Ċipru li bħalissa mhijiex taħt il-kontroll tal-gvern Ċiprijott Grieg. Ara wkoll: Komunità Ċiprijotta Griega [IATE:3547621]	
marine biodiversity bijodiversità tal-baħar	913591
L-ispeċijiet tal-pjanti u tal-annimali kostali u tal-baħar, il-varjetà ġenetika tagħhom, il-ħabitats u l-ekosistemi li minnhom jiffurmaw parti, u l-proċessi ekoloġiċi li jsostnu dan kollu.	
border management ġestjoni tal-fruntieri	913959
Fl-ambitu tal-applikazzjoni tal-Acquis ta' Schengen, il-kontroll fil-fruntieri kif ukoll is-sorveljanza tal-fruntieri.	
transnational cooperation kooperazzjoni transnazzjonali	914184
Charter of Fundamental Rights of the European Union Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea	914255
Il-karta tad-drittijiet fundamentali tal-Unjoni Ewropea tgħaqqad f'test uniku u sempliċi, id-drittijiet soċjali, ekonomiċi, politiċi u ċivili rikonoxxuti mill-Unjoni Ewropea.	

914322	inclusive society soċjetà inkluziva	<p>Soċjetà għal kulhadd, fejn kull individwu, bid-drittijiet u r-responsabbiltajiet tiegħu, għandu rwol attiv. Din is-soċjetà hija bbażata fuq il-valuri fundamentali tal-ekwità, l-ugwaljanza, il-ġustizzja soċjali u d-dinjità tal-bniedem, id-drittijiet u l-libertajiet, kif ukoll fuq il-prinċipji tal-aċċettazzjoni tad-diversità.</p>
914842	climate change mitigation, mitigation of climate change mitigazzjoni tat-tibdil fil-klima	<p>Intervent uman biex titnaqqas il-firxa tat-tibdil fil-klima permezz tal-implimentazzjoni ta' politiki biex jitnaqqsu l-emissjonijiet ta' gass b'effett ta' serra [IATE:873472] u jissaħħu l-bjar tal-karbonju [IATE:897482].</p>
914842	mitigation mitigazzjoni	
915287	European Data Protection Supervisor, EDPS Kontrollur Ewropew għall-Protezzjoni tad-Data, KEPD	
915447	regional fisheries organisation organizzazzjoni reġjonali tas-sajd	<p>Organizzazzjonijiet jew arranġamenti intergovernattivi rigward is-sajd li għandhom l-awtorità li jstabilixxu miżuri ta' konservazzjoni u ġestjoni fir-rigward tal-ibħra internazzjonali [IATE:771841].</p>
915447	regional fisheries management organisation organizzazzjoni reġjonali għall-ġestjoni tas-sajd	
915844	suspected person, suspect persuna suspettata	
2242092	vessel tracking trekkjar tal-bastimenti	<p>Il-funzjoni li permezz tagħha tinzamm l-informazzjoni dwar l-istatus tal-bastiment, bħalma hija l-pożizzjoni attwali u l-karatteristiki tiegħu, u – jekk ikun meħtieġ – informazzjoni dwar il-merkanzija u l-konsenji tal-bastiment.</p> <p>Jeżistu żewġ kunċetti distinti: "vessel tracking" u "vessel tracing", b'hekk importanti li niddistingwu bejn "trekkjar" u "traċċar tal-bastimenti" [IATE:2242093].</p>

915980	<p style="text-align: center;">European Area of Justice</p> <p style="text-align: center;">Spazju Ewropew ta' Ġustizzja</p> <hr/> <p>Minkejja li mid-Deciżjoni Nru 1149/2007/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal- 25 ta' Settembru 2007 li tistabbilixxi għall-perijodu 2007-2013 il-Programm Speċifiku "Ġustizzja Ċivili" bħala parti mill-Programm Ġenerali "Drittijiet Fundamentali u Ġustizzja" (ĠU L 257, 3.10.2007, p. 16–22) jidher li jkun jagħmel sens li jintuża t-terminu 'Żona Ewropea tal-Ġustizzja', fit-Trattati huwa dejjem użat it-terminu (usa') 'Spazju ta' Libertà, Sigurtà u Ġustizzja' (ara l-Artikolu 2 tat-Trattat ta' Lisbona, pereżempju). F'dan is-sens, anki għall-fini ta' koerenza lingwistika (anki ma' lingwi oħrajn), ikun aħjar li jiġi adottat l-użu tat-terminu 'Spazju Ewropew ta' Ġustizzja' (minflok 'żona').</p> <p style="text-align: center;">It-tliet oqsma tal-Ispazju Ewropew ta' Ġustizzja huma dawn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aċċess aħjar għall-ġustizzja fl-Ewropa - ir-rikonoxximent reċiproku ta' deciżjonijiet ġudizzjarji - konverġenza akbar fid-dritt ċivili.
916302	<p style="text-align: center;">Anti-Fraud Information System, AFIS</p> <p style="text-align: center;">Sistema ta' Informazzjoni għal Kontra l-Frodi, AFIS</p> <hr/> <p>Gabra ta' applikazzjonijiet li jiffacilitaw l-iskambju ta' informazzjoni għal kontra l-frodi bejn l-OLAF u l-amministrazzjonijiet kompetenti fil-qafas tar-Regolament dwar Għajnuna Reċiproka (515/97) [CELEX:01997R0515-2008081/MT].</p>
916527	<p style="text-align: center;">unmanned aerial vehicle, UAV</p> <p style="text-align: center;">vettura tal-ajru mingħajr bdot abbord, UAV</p> <hr/> <p>Inġenju tal-ajru li ma jkollux abbord operatur uman u li jopera permezz ta' kontrolli remoti jew iprogrammar awtonomu.</p> <p>Meta inġenju tal-ajru bħal dan ikun operat minn pilota f'post remot, jissejjaħ "inġenju tal-ajru ppilotat mill-bogħod" [IATE:3551013].</p>
916527	<p style="text-align: center;">unmanned aircraft</p> <p style="text-align: center;">inġenju tal-ajru mingħajr bdot abbord</p> <hr/> <p>It-termini l-aktar preċiżi għal dan il-kunċett huma: "inġenju/vettura tal-ajru mingħajr bdot abbord" u għaldaqstant l-użu tagħhom huwa preferut. Madankollu, f'każ li wieħed ikun qed jitraduċi test li l-bażi ġuridika tiegħu tuża terminoloġija differenti (bħal: "inġenju/vettura tal-ajru mingħajr ekwipaġġ") importanti li tinzamm konsistenza magħha.</p>
917508	<p style="text-align: center;">European Research Area, ERA</p> <p style="text-align: center;">Żona Ewropea tar-Riċerka, ŻER</p> <hr/> <p>Minkejja li f'verżjonijiet lingwistiċi oħrajn il-kelma 'area' tiġi tradotta fis-sens ta' 'spazju', l-atti ppubblikati fihom l-espressjoni "żona".</p>
917508	<p style="text-align: center;">European area of research and innovation</p> <p style="text-align: center;">Żona Ewropea tar-Riċerka u l-Innovazzjoni</p> <hr/>
919452	<p style="text-align: center;">social capital</p> <p style="text-align: center;">kapital soċjali</p> <hr/>

920465	<p>probation</p> <p>probation</p> <p>Ordni li tkun teħtieġ li l-hati jitqiegħed taħt is-sorveljanza ta' uffiċjal tal-probation għal perjodu li jiġi speċifikat fl-ordni.</p>
921816	<p>candidate state</p> <p>stat kandidat</p> <p>Status uffiċjali bħala "kandidat" li jingħata lil pajjiż mill-Kunsill Ewropew abbażi ta' opinjoni mill-Kummissjoni Ewropea, li tinħareġ wara applikazzjoni għas-sħubija mill-pajjiż konċernat.</p>
921816	<p>candidate country</p> <p>pajjiż kandidat</p>
921962	<p>European Maritime Safety Agency, EMSA</p> <p>Aġenzija Ewropea għas-Sigurtà Marittima, EMSA</p>
921995	<p>European Judicial Training Network, EJTN</p> <p>Netwerk Ewropew tat-Taħriġ Ġudizzjarju, EJTN</p> <p>Netwerk imwaqqaf mill-iskejjel tal-imħallfin u l-istituzzjonijiet l-oħra speċifikament responsabbli għat-taħriġ tal-korp tal-imħallfin tal-Istati Membri kollha tal-UE.</p>
927383	<p>sea surveillance</p> <p>sorveljanza tal-baħar</p> <p>Osservazzjoni sistematika ta' meded tal-baħar fil-wiċċ u taħt il-wiċċ bil-mezzi kollha disponibbli u prattikabbli prinċipalment sabiex jiġi lokalizzat, identifikat u determinat iċ-ċaqliq ta' vapuri, sottomarini u opri oħra, sew jekk għedewwa sew jekk le, li jinnavigaw fuq jew taħt wiċċ l-ibħra u l-oċeani tad-dinja.</p>
927383	<p>maritime surveillance</p> <p>sorveljanza marittima</p>
927514	<p>digital skills</p> <p>ħiliet diġitali</p> <p>Il-kapaċità li wieħed juża, japplika u jiżviluppa teknoloġiji tal-informazzjoni (ICT) [IATE:866454]. Innota li hemm distinzjoni bejn dan it-terminu u dak fis-singular: kompetenza diġitali [IATE:2243873], li ma jinkludix ħiliet partikolari tal-ICT.</p>
927514	<p>digital competences</p> <p>kompetenzi diġitali</p>

927514	ICT skills ħiliet tal-ICT
927610	budget commitment, budgetary commitment impenn tal-baġit, impenn baġitarju
928683	Regional Advisory Council Kunsill Konsultattiv Reġjonali
928683	Advisory Council, AC Kunsill Konsultattiv, AC
929100	European Union Solidarity Fund, EUSF Fond ta' Solidarjetà tal-Unjoni Ewropea, FSUE
929594	European Public Prosecutor's Office, EPPO Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku Ewropew, UPPE
930372	maritime security sigurtà marittima
930612	delegated act att delegat

Operazzjoni li tirriżerva l-appropriazzjoni meħtieġa sabiex tkopri l-pagamenti sussegwenti biex b'hekk ikun onorat impenn legali.

Organizzazzjonijiet immexxija minn partijiet interessati li jipprovdu rakkomandazzjonijiet dwar kwistjonijiet relatati mal-ġestjoni tas-sajd lill-Kummissjoni u lill-pajjiżi tal-UE. Bħalissa hemm 11-il Kunsill Konsultattiv. Ara l-Anness III tar-Regolament (UE) Nru 1380/2013 dwar il-Politika Komuni tas-Sajd, CELEX:32013R1380/MT.

Fond tal-UE maħsub biex tingħata assistenza meta jseħh diżastru naturali kbir b'riperkussjonijiet serji fuq il-kundizzjonijiet tal-ħajja, l-ambjent naturali jew l-ekonomija f'reġjun jew f'pajjiż wieħed jew aktar.

Korp kompetenti għall-investigazzjoni, il-prosekuzzjoni u t-tressiq għall-ġustizzja, fejn xieraq f'kollaborazzjoni mal-EUROPOL, tal-awturi u l-kompliċi ta' reati kontra l-interessi finanzjarji tal-Unjoni, kif determinat mir-Regolament previst fil-paragrafu 1. Huwa għandu jwettaq il-funzjoni ta' prosekutur fil-qradi kompetenti tal-Istati Membri fir-rigward ta' dawn ir-reati.

Diversi miżuri preventivi li għandhom l-għan li jiproteġu t-trasport bil-baħar u l-portijiet kontra t-theddid ta' atti kriminali internazzjonali.

Hemm differenza bejn dan it-terminu u 'sikurezza marittima' [IATE:825329].

Jekk wieħed jara l-verżjoni Franciża tat-TFUE, l-istess paragrafu jindika li l-kelma "delega" imsemmija fil-kuntest hija fil-fatt l-aġġettiv "delegat/a".

Att mhux legiżlattiv ta' applikazzjoni ġenerali adottat mill-Kummissjoni, bl-użu ta' setgħat iddelegati lilha minn att legiżlattiv, u li jissupplimenta jew jemenda ċerti elementi mhux essenzjali tal-att legiżlattiv.

930627	<p>multiannual financial framework, MFF</p> <p>qafas finanzjarju pluriennali, QFP</p>
	<p>Qafas finanzjarju ġenerali għan-nefqa tal-UE, maħsub biex jiżgura li, fit-terminu medju, in-nefqa tal-Unjoni Ewropea, maqsuma skont kategoriji wesgħin, tiżviluppa b'mod ordnat u fil-limiti tar-rizorsi proprji.</p> <p>Jissostitwixxi l-perspettiva finanzjarja [IATE:768784] li tinsab fi Ftehimiet preċedenti.</p>
931167	<p>criminal proceedings</p> <p>proċeduri kriminali</p>
	<p>Proċess uffiċjali fejn jiġi ttrattat reat kriminali u li jinkludi l-istadju qabel il-proċess kriminali, l-istadju tal-proċess innifsu u l-eżekuzzjoni tal-kundanna.</p> <p>Ara wkoll: proċess kriminali [IATE:3570563]</p>
931591	<p>middle-capitalisation company</p> <p>kumpanija b'kapitalizzazzjoni medja</p>
	<p>Impriza b'ammont medju ta' kapital azzjonarju b'rabta ma' kumpaniji oħra fil-borża.</p>
931591	<p>mid-cap</p> <p>mid-cap</p>
	<p>Il-varjant ortografiku "midcap" huwa aċċettat ukoll. Il-forma fil-plural tiġi "midcaps / mid-caps".</p>
931810	<p>European Youth Portal</p> <p>Portal Ewropew taż-Żgħażaġh</p>
	<p>Sit web ta' servizz tal-Kummissjoni Ewropea li joffri tagħrif u opportunitajiet Ewropej u nazzjonali li jkunu ta' interess għaż-żgħażaġh li jgħixu, jitgħallmu u jaħdmu fl-Ewropa.</p> <p>Il-Portal jagħti informazzjoni dwar tmien temi ewlenin, ikopri 34 pajjiż u jinstab bi 28 lingwa.</p>
932789	<p>Community Fisheries Control Agency, CFCA</p> <p>Aġenzija Komunitarja għall-Kontroll tas-Sajd, CFCA</p>
	<p>Aġenzija li torganizza l-koordinazzjoni operattiva tal-attivitajiet ta' kontroll u spezzjoni tas-sajd mill-Istati Membri u tgħinhom jikkooperaw sabiex jikkonformaw mar-regoli tal-politika komuni tas-sajd.</p>
932789	<p>European Fisheries Control Agency, EFCA</p> <p>Aġenzija Ewropea għall-Kontroll tas-Sajd, EFCA</p>
933527	<p>European partnership</p> <p>sħubija Ewropea</p>
	<p>Sħubija li tipprovdi qafas li jinkorpora l-prijoritajiet li joħorġu mill-analiżi tas-sitwazzjonijiet differenti tas-sħab, li fuqhom għandhom ikunu konċentrati l-preparamenti għal aktar integrazzjoni mal-Unjoni Ewropea fid-dawl tal-kriterji definiti mill-Kunsill Ewropew u l-progress li jkun sar fl-implimentazzjoni tal-proċess ta' stabbilizzazzjoni u ta' assoċjazzjoni li jinkludi l-Ftehim ta' Stabbilizzazzjoni u Assoċjazzjoni fejn neċessarju u b'mod partikolari l-kooperazzjoni reġjonali.</p>

European Agricultural Fund for Rural Development, EAFRD**Fond Agrikolu Ewropew għall-Iżvilupp Rurali, FAEŻR**

933855 Fond li ħa post it-taqsimha ta' gwida tal-Fond Agrikolu Ewropew ta' Gwida u Garanzija u dik il-parti ta-taqsimha ta' garanzija li minnha kienu ffinanzjati xi wħud mill-miżuri tal-iżvilupp rurali. Dan il-fond inħoloq f'Settembru 2005 u daħal fis-seħħ fil-bidu tal-2007. Huwa l-uniku sors ta' finanzjament mill-Unjoni Ewropea għall-Iżvilupp Rurali.

distortion of competition**distorsjoni tal-kompetizzjoni**

933949

European Federation for Intercultural Learning, EFIL**federazzjoni Ewropea għall-apprendiment interkulturali, EFIL**

960144 Il-frażi "tagħlim u apprendiment" għal "teaching and learning" ġiet stabbilita bi qbil interistituzzjonali fuq il-proposta tal-Kunsill f'Novembru 2017. Inħass il-bżonn li, għal finijiet ta' ċarezza, issir distinzjoni fuq livell nominali f'dak li jirrigwarda l-ekwivalenti MT għal "teaching" u "learning" li għalihom it-tnejn normalment nużaw "tagħlim". B'mod ġenerali, f'test fejn iż-żewġ kunċetti ma jidhrux f'daqqa u s-sens joħroġ b'mod ċar mill-kuntest, ma jeħtieġx li wieħed jintrabat ma' din l-għażla, iżda f'dak li jirrigwarda ismijiet godda li ma jkunux għadhom ġew stabbiliti b'mod uffiċjali f'xi att legiżlattivi (bħal dan t'hawnhekk), qed nużaw id-distinzjoni minnufih biex f'każ li l-isem jokkorri f'test li juża ż-żewġ kunċetti flimkien, ma tinħoloqx ambigwiżà.

Federazzjoni li tikkontribwixxi għall-futur tal-Ewropa billi tipprovi edukazzjoni interkulturali, ċittadinanza Ewropea u l-partecipazzjoni attiva taċ-ċittadini Ewropej fil-ħajja tal-kontinent. Din il-Federazzjoni tippromwovi fehim wiesa' tal-kultura u tal-kompetenza u ta-tagħlim interkulturali, f'konformità mad-diskors akkademiku l-aktar riċenti u l-proċessi politiki kurrenti.

European Institute of Innovation and Technology, EIT**Istitut Ewropew tal-Innovazzjoni u t-Teknoloġija, EIT**

1018889

near-Earth object**oġġett qrib id-Dinja**

1035260 Kwalunkwe oġġett żgħir fis-sistema solari li l-orbita tiegħu tqarrbu lejn id-dinja.

local action group, LAG**grupp ta' azzjoni lokali, GAL**

1051221 grupp magħmul minn rappreżentanti ta' interessi soċjoekonomiċi lokali pubbliċi u privati, li fih, fil-livell ta-t-teħid tad-deċiżjonijiet ta l-awtoritajiet pubbliċi (kif definiti skont ir-regoli nazzjonali) u lanqas kwalunkwe grupp uniku ta' interess ma għandhom jeżerċitaw aktar minn 49 % tad-drittijiet tal-vot

conformity clearance**approvazzjoni tal-konformità**

2232459 Proċedura mfassla biex teskludi n-nefqa mill-finanzjament tal-UE li ma tkunx tħallset f'konformità mar-regoli tal-UE.

2232459

1067309	<p>designation of origin</p> <p>denominazzjoni ta' oriġini</p>
	<p>Isem li jidentifika prodott:</p> <p>(a) li joriġina f'post speċifiku, f'reġjun jew, f'każijiet eċċezzjonali, f'pajjiż;</p> <p>(b) li l-kwalità jew il-karatteristiki tiegħu huma essenzjalment jew esklużivament dovuti għal ambjent ġeografiku partikolari bil-fatturi naturali u umani inerenti tiegħu; u</p> <p>(c) li l-fażijiet ta' produzzjoni tiegħu jseħħu kollha fiż-żona ġeografika definita.</p>
1067310	<p>geographical indication</p> <p>indikazzjoni ġeografika</p>
1067382	<p>coordinating body</p> <p>korp ta' koordinazzjoni</p>
	<p>Korp pubbliku assenjat il-kompiti li ġejjin:</p> <p>(a) li jiġbor l-informazzjoni li għandha tkun disponibbli għall-Kummissjoni u li jibgħat dik l-informazzjoni lill-Kummissjoni;</p> <p>(b) li jittieħdu jew li jiġu kkoordinati, skont il-każ, azzjonijiet bl-għan li jiġi riżolt kwalunkwe nuqqas ta' natura komuni u biex il-Kummissjoni tinżamm mgħarrfa bi kwalunkwe segwitu;</p> <p>(c) li jippromwovi u, fejn possibbli, jiżgura l-applikazzjoni armonizzata tar-regoli tal-Unjoni.</p> <p>Ara wkoll: korp ta' koordinazzjoni [IATE:3569233] kif użat fir-Regolament (UE) 1303/2013.</p>
1068160	<p>fishing industry</p> <p>industrija tas-sajd</p>
	<p>Industrija li tinkludi sajd rikreazzjonali, ta' sussistenza u kummerċjali, kif ukoll il-ħsad, l-ipproċessar u l-kummerċjalizzazzjoni tal-ħut u ta' prodotti oħra tal-frott tal-baħar.</p>
1071130	<p>principle of mutual recognition of judgments and of decisions in extrajudicial cases</p> <p>prinċipju tar-rikonoxximent reċiproku tad-deċiżjonijiet ġudizzjarji u extraġudizzjarji</p>
1071130	<p>mutual recognition</p> <p>rikonoxximent reċiproku</p>
1075811	<p>marine ecosystem</p> <p>ekosistema marina, ekosistema tal-baħar</p>
	<p>Fil-Leġiżlazzjoni tal-UE nsibu kemm "ekosistema marina" kif ukoll "ekosistema tal-baħar". Importanti li tintuża t-terminoloġija skont kif tkun intużat fl-att ta' referenza msemmi fit-traduzzjoni konċernata.</p> <p>Kumpless dinamiku ta' Komunitajiet ta' pjanti, annimali u mikroorganizmi u l-parti mhux ħajja tal-ambjent tal-baħar tagħhom li jinteraġixxu bħala unità funzjonali.</p>

1077541	<p>recipient</p> <p>reċipjent</p> <hr/> <p>Ma għandux jiġi konfuż ma' "benefiċjarju" [IATE:3517311].</p> <p>Benefiċjarju, kuntrattur jew kwalunkwe persuna fiżika jew ġuridika li tirċievi premjijiet jew fondi taħt strument finanzjarju jew fondi ta' implimentazzjoni tal-Unjoni skont id-dispożizzjonijiet dwar il-ġestjoni indiretta tal-baġit tal-UE .</p>
1077645	<p>Court of Auditors</p> <p>Qorti tal-Awdituri</p> <hr/>
1077645	<p>European Court of Auditors, ECA</p> <p>Qorti Ewropea tal-Awdituri, QEA</p> <hr/>
1078260	<p>paying agency</p> <p>aġenzija tal-pagamenti</p> <hr/> <p>Dan l-eżempju huwa wieħed minn ħafna, fejn f'Malta, il-Gvern juża "Aġenzija tal-Pagamenti" u mhux "Aġenzija tal-Flas". L-indirizz ta' waħda minnhom saħansitra huwa hekk: "Uffiċċju tal-Applikazzjonijiet, Aġenzija tal-Pagamenti, Miżura 121, Ministeru għar-Riżorsi u Affarijiet Rurali, I-Għammieri";</p> <p>Eżempju ieħor jinsab fil-Liġijiet ta' Malta, il-Kapitolu 117, l-Att dwar il-Provvisti u s-Servizzi. Dipartiment jew korp ta' Stat Membru tal-UE li jirċievi finanzjament li jsir disponibbli għal dak l-Istat Membru mill-Kummissjoni Ewropea sabiex isiru l-pagamenti lill-benefiċjarji tal-finanzjament tal-UE bbażati f'dak l-Istat Membru.</p> <p>Ara wkoll: korp delegat (kunċett usa') [IATE:3569191]</p>
1078260	<p>accredited paying agency</p> <p>aġenzija tal-pagamenti akkreditata</p> <hr/>
1080535	<p>direct management</p> <p>ġestjoni diretta</p> <hr/> <p>Metodu ta' implimentazzjoni diretta tal-baġit ġenerali</p> <p>(a) mid-dipartimenti tal-Kummissjoni,</p> <p>(b) mid-delegazzjonijiet tal-Unjoni jew</p> <p>(c) mill-aġenziji eżekuttivi.</p> <p>Iż-żewġ metodi l-oħra ta' implimentazzjoni huma:</p> <p>- il-ġestjoni indiretta [IATE:3524409] u</p> <p>- il-ġestjoni kondiviża [IATE:799037].</p>
1081000	<p>commercial document</p> <p>dokument kummerċjali</p> <hr/>

1084705	<p>cultural heritage</p> <p>patrimonju kulturali, wirt kulturali</p>
	Dak li nirtu mill-generazzjonijiet tal-passat, bħall-bini, il-monumenti, il-kotba jew ix-xoghlijiet tal-arti. iżda tista' tkun kultura li ma tmisshiex b'idejk, bħat-traduzzjonijiet u l-lingwa.
1090573	<p>spin-off enterprise</p> <p>impriża spin-off</p>
	Kumpanija indipendenti żviluppata fost jew minn (eks) membri ta' negozju kbir ieħor, li tinħoloq permezz tal-bejgħ jew tad-distribuzzjoni ta' ishma ġodda ta' negozju eżistenti jew permezz tal-qsim ta' kumpanija omm. Il-kumpaniji li jirrizultaw minn spin-off ikunu mistennija jiswew iżjed bħala entitajiet indipendenti milli bħala partijiet ta' negozju ikbar.
1090573	<p>spin-off company</p> <p>kumpanija spin-off</p>
1096656	<p>pressed honey</p> <p>għasel ipressat</p>
	Għasel miksub bl-ippressar tax-xehdiet bla duqqajs bl-applikazzjoni ta' sħana moderata li ma taqbiżx il-45 °C jew mingħajr l-applikazzjoni tas-sħana.
1096657	<p>comb honey</p> <p>għasel tax-xehda</p>
	Għasel maħzun min-naħal fiċ-ċelel ta' xehdiet bla duqqajs mibnijin ġodda jew fiċ-ċelel f'folji rqaq tax-xehda magħmulin biss mix-xema' tan-naħal u mibjuġħ f'xehdiet sħaħ issiġillati jew f'partijiet mit-tali xehdiet.
1102057	<p>customs controls</p> <p>kontrolli doganali</p>
	Atti speċifiċi magħmula mill-awtoritajiet doganali sabiex jiżguraw il-konformità mal-leġiżlazzjoni doganali u leġiżlazzjoni oħra li tirregola d-dħul, l-ħruġ, tranżitu, moviment, hażna u użu aħħari ta' merkanzija trasportata bejn it-territorju doganali tal-Unjoni u pajjiżi jew territorji barra minn dak it-territorju, u l-preżenza u l-moviment fit-territorju doganali tal-Unjoni ta' merkanzija mhux tal-Unjoni u merkanzija mqiegħda taħt il-proċedura tal-użu aħħari. Tali atti jistgħu jinkludu l-eżami ta' merkanzija, il-verifika ta' <i>data</i> f'dikjarazzjonijiet u tal-eżistenza u l-awtentiċità ta' dokumenti elettronici jew miktuba, l-eżami tal-kontijiet ta' impriži u ta' dokumenti oħra, l-ispezzjoni ta' mezzi ta' trasport, l-ispezzjoni ta' bagalji u ta' merkanzija oħra li tinġarr minn jew fuq persuni u t-twettiq ta' inkjesti uffiċjali u ta' atti simili oħra.
1103613	<p>language of schooling</p> <p>lingwa tal-iskola</p>
	Lingwa li tintuża għat-tagħlim f'kuntesti ta' edukazzjoni formali [IATE:1690223].

1103613	<p>teaching language, language of instruction</p> <p>lingwa tat-tagħlim</p>
110047	<p>geographical information system, GIS</p> <p>sistema ta' informazzjoni ġeografika, GIS</p> <p>Sistema ta' hardware, software u proċeduri mfasslin biex jgħinu fil-ġbir, l-immaniġġjar, l-analiżi, l-immudellar u t-turija viżiva ta' <i>data</i> referenzjata b'mod spazjali.</p>
1110526	<p>macroalga, macro-alga</p> <p>makroalga</p> <p>Pjanta akkwatika fotosintetika kbira li wieħed jista' jaraha mingħajr ma jkollu għalfejn juża mikroskopju.</p>
1112192	<p>partnering event</p> <p>avveniment ta' sħubija</p> <p>Avveniment li jolqot spettru wiesa' ta' partijiet ikkonċernati minn kumpaniji differenti, universitajiet, organizzazzjonijiet ta' riċerka u entitajiet oħrajn, li joffri lil dawn il-partijiet l-opportunità li jikkondividu ideat ta' proġetti godda u li jsibu sħab potenzjali għall-kollaborazzjoni għal dawn il-proġetti.</p>
1112962	<p>financial product</p> <p>prodott finanzjarju</p> <p>Kwalunkwe oġġett jew servizz provdut minn istituzzjoni finanzjarja.</p> <p>Fil-Proposta għar-Regolament dwar id-Dispożizzjonijiet Komuni 2021-2027 iddefinit bħala: investimenti ta' ekwità jew kwazi ekwità, self u garanziji kif definiti fl-Artikolu 2 tar-Regolament Finanzjarju, CELEX:32018R1046/MT.</p>
1126973	<p>clearance of accounts</p> <p>approvazzjoni tal-kontijiet</p> <p>Proċedura, operata mill-Kummissjoni, biex tiżgura li l-Istati Membri jonoraw b'mod xieraq ir-responsabbiltajiet tagħhom fir-rigward tal-pagamenti li jsiru skont il-politika agrikola komuni. Din il-proċedura tinkludi approvazzjoni finanzjarja annwali tal-kontijiet ta' kull aġenzija tal-pagamenti u approvazzjoni pluriennali tal-konformità fir-rigward tal-konformità tat-tranzazzjonijiet skont ir-regoli tal-Unjoni Ewropea.</p>
1126973	<p>clearance of accounts procedure</p> <p>proċedura għall-approvazzjoni tal-kontijiet</p>
1130317	<p>accused person, accused, defendant</p> <p>imputat</p>

1134492	<p>royal jelly</p> <p>ħalib tan-naħal</p>
	<p>Sekrezzjoni mill-glandoli tan-naħla tal-għasel li tużaha biex iżzoqq id-duqqajs.</p>
1138976	<p>Farm Accountancy Data Network</p> <p>network ta' informazzjoni tal-kontabilità agrikola</p>
	<p>Network li jipprovdi <i>data</i> dwar l-aspetti finanzjarji u ekonomiċi ta' diversi tipi ta' agrikoltura fl-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea.</p> <p>Kull sena jingħazel kampjun ta' farms li jkun rappreżentattiv tal-farms kummerċjali. Dawn il-farms jipprovdu <i>data</i> dwar l-ispejjeż tagħhom tal-produzzjoni, id-dħul tagħhom mill-bejgħ u dwar aspetti oħra tal-operat tal-operati agrikoli tagħhom. Id-<i>data</i> tippermetti lill-Unjoni Ewropea tissorvelja s-sitwazzjoni tad-dħul tal-bdiewa u teżamina l-effetti tal-Politika Agrikola Komuni.</p>
1145193	<p>cross-border cooperation</p> <p>kooperazzjoni transfruntiera</p>
	<p>Hemm diversi okkorrenzi reċenti fejn it-terminu jokkorri bħala "transkonfinali". Fid-dritt nazzjonali ta' Malta hemm differenza bejn "konfini" (pereż. ara l-Kap 363) u "fruntiera" (pereż. il-Kostituzzjoni). Għall-kuntrarju ta' "konfini", "fruntiera" iġġorr magħha konnotazzjonijiet ta' ġurisdizzjoni u sovranità nazzjonali. Dan ġie ikkonfermat ma' uffiċjal fl-Uffiċċju tal-Avukat Ġenerali, 2011.</p>
1147342	<p>supercomputing</p> <p>supercomputing</p>
	<p>B'segwitu għal korrispondenza li kellna ma' espert fil-qasam tal-IT f'Malta, ġie stabbilit li t-terminu "superkomp(j)utazzjoni" mhuwiex l-ekwivalenti preċiż ta' "supercomputing", billi "komputazzjoni" pjuttost jikkorrispondi ma' "computation". Fid-dinja tal-informatika, dan tal-aħħar jirrappreżenta kuncett differenti minn dak ta' "computing".</p> <p>L-ipproċessar ta' problemi kumplessi ħafna jew li jkunu mgħobbija bid-<i>data</i> li juża riżorsi kkonċentrati ta' kkomputar ta' sistemi kompjuterizzati multipli li jaħdmu b'mod parallel (i.e. "supercomputer").</p> <p>Is-supercomputing jinvolti sistema li taħdem bl-aktar livell għoli tar-rendiment potenzjali ta' kwalunkwe kompjuter. Każijiet ta' fejn dan jintuża huma pereż. il-ġenomika u l-kalkolazzjonijiet astronomici.</p>
1158887	<p>radiotoxicity</p> <p>radjutossicità</p>
	<p>Tossicità li tista' tiġi attribwita għal radjazzjoni jonizzanti emessa minn radjunuklide inkorporat u mid-dixxendenti tiegħu.</p> <p>Ir-radjutossicità mhijiex marbuta biss mal-karatteristiki radjuattivi tar-radjunuklide iżda wkoll mal-istat kimiku u fiżiku tiegħu u kif ukoll mal-metabolizmu tal-element fil-ġisem jew fl-organu.</p> <p>Ara wkoll: radjunuklide [IATE:1368224] u radjunuklide dixxendent [IATE:1106417]</p>
1161480	<p>crop insurance scheme</p> <p>skema ta' assigurazzjoni tal-għelejjel</p>

1162442	<p>Cohesion Fund, CF</p> <p>Fond ta' Koeżjoni, FK</p> <p>Strument strutturali li jgħin lill-Istati Membri jnaqqsu d-differenzi ekonomiċi u jstabilizzaw l-ekonomiji tagħhom. Dan l-istrument ilu jeżisti mill-1994 u jiffinanzja sa 85 % tan-nefqa eliġibbli għal proġetti ewlenin li jinvolvu l-ambjent u l-infrastruttura tat-trasport. L-Istati eliġibbli huma dawk bi prodott gross domestiku per capita taħt id-90 % tal-medja tal-UE.</p>
1163206	<p>European Economic Area, EEA</p> <p>Żona Ekonomika Ewropea, ŻEE</p>
1170289	<p>sea basin</p> <p>baċir tal-baħar</p>
1173480	<p>programming period</p> <p>perjodu ta' programmazzjoni</p>
1173591	<p>coastal communities</p> <p>komunitajiet kostali</p>
1173686	<p>common agricultural policy, CAP</p> <p>Politika Agrikola Komuni, PAK</p> <p>Sett ta' leġiżlazzjoni u prattiki adottati mill-Unjoni Ewropea bil-għan ta' politika komuni dwar l-agrikoltura.</p> <p>Il-miżuri inizjali ġew introdotti fl-1962. Minn dakinhar, il-politika ġiet adattata u żviluppata u ġiet soġġetta għal għadd ta' riformi. L-erba' regolament bażiċi tal-PAK il-ġdida wara l-2013 huma:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ir-Regolament 1305/2013 (Żvilupp Rurali) CELEX:32013R1305/MT - Ir-Regolament 1306/2013 (Kwistjonijiet "orizzontali" bħall-finanzjament u l-kontrolli) CELEX:32013R1306/MT - Ir-Regolament 1307/2013 (Pagamenti diretti lill-bdiewa) CELEX:32013R1307/MT - Ir-Regolament 1308/2013 (Miżuri tas-suq) CELEX:32013R1308/MT □
1173739	<p>exploratory fishing</p> <p>sajd esploratorju</p>
1173797	<p>urban regeneration</p> <p>riġenerazzjoni urbana</p> <p>Il-proċess li matulu jittejjbu zoni mitluqa jew imġarrfa ta' xi belt, normalment permezz ta' żvilupp mill-ġdid.</p>

1177330	<p>nanoelectronics, nano-electronics</p> <p>nanoelettronika</p> <p>L-applikazzjoni tan-nanoteknoloġija [IATE:896962] fil-qasam tal-elettronika u tal-komponenti elettronici.</p>
1177879	<p>consumer protection</p> <p>protezzjoni tal-konsumatur</p> <p>Protezzjoni tal-konsumaturi b'mod speċjali b'mezzi legali.</p>
1200398	<p>in-orbit servicing</p> <p>servizz ta' manutenzjoni fl-orbita</p>
1202743	<p>beeswax</p> <p>xema' tan-naħal</p> <p>Xema' prodotta min-naħal tal-għasel (permezz ta' sekrezzjoni minn glandoli speċjali fuq in-naħa ta' taħt tal-addome) li tintuża biex tibena x-xehda.</p>
1203304	<p>actual alcoholic strength</p> <p>qawwa alkoħolika proprja</p> <p>In-numru ta' unitajiet ta' alkoħol pur li jinsab f'100 unità tal-prodott.</p> <p>Din tista' titkejjel: jew skont il-volum [IATE:1442952] jew skont il-massa [IATE:1134376].</p>
1214105	<p>particle accelerator</p> <p>aċċelleratur tal-partiċelli</p> <p>Tagħmir jew installazzjoni fejn jiġu aċċellerati l-partiċelli b'mod tiġi prodotta radjazzjoni jonizzanti ta' enerġija ogħla minn 1 mega-electron volt (MeV).</p> <p>Definizzjoni aktar ġenerali tal-International Electrotechnical Commission (IEC) (mhix disponibbli bil-Malti) hija: apparat li jagħti enerġija kinetika kbira lil partiċelli ċċarġjati bħal elettroni, protoni u dewteroni.</p>
1214105	<p>accelerator</p> <p>aċċelleratur</p>
1217251	<p>beekeeping</p> <p>trobbija tan-naħal</p> <p>Ix-xjenza u l-prattika tat-trobbija tan-naħal.</p>
1223265	<p>Big Science</p> <p>Big Science</p> <p>Stil ta' riċerka xjentifika kkaratterizzata minn strumenti u faċilitajiet ta' skala kbira, appoġġati b'finanzjament min-naħa tal-gvern jew min-naħa ta' aġenziji internazzjonali, fejn ir-riċerka titwettag minn timijiet ta' xjenzjati u ta' persunal tekniku.</p>

1225037	<p>dried fodder</p> <p>foraġġ immnixxef</p> <p>Għalf immnixxef bħat-tiben u l-ħuxlief li jintuża biex jingħalef 'il bhejjem.</p>
1225265	<p>budget discipline</p> <p>dixxiplina baġitarja</p> <p>Impenn biex l-infiq jinżamm skont il-FAEG miftiehem bis-sottolivell tal-FAEG kif stabbilit mill-baġit tal-UE, u jinżammu l-oġġetti adottati, fi żmien il-perjodu baġitarju.</p> <p>Ara wkoll: dixxiplina baġitarja [IATE:768412] fil-kuntest tar-Regolament Finanzjarju tal-UE.</p>
1237348	<p>human capital</p> <p>kapital uman</p> <p>Kejl tal-valur ekonomiku tal-ġabra tal-ħiliet ta' impjegat.</p>
1239951	<p>subsidy</p> <p>sovvenzjoni</p> <p>Dan it-terminu huwa ekwivalenti għal "subvention" (FR). Xi drabi jintuża minflok "sussidju", normalment meta dak is-sussidju jkun f'forma ta' allokazżjoni.</p> <p>Trasferimenti magħmulin fi flus, oġġetti jew servizzi li għalihom ma jintalab ebda ħlas lura.</p>
1239951	<p>grant, grant aid</p> <p>għotja</p>
1253012	<p>agricultural production</p> <p>produzzjoni agrikola</p> <p>Is-somma totali tal-prodotti agrikoli miksuba, espressa f'tunnellati jew fil-valur ekonomiku ta' dawn il-prodotti.</p> <p>Din normalment titkejjel f'termini ta' prodotti bażiċi mhux ipproċessati, aggregati fil-livell distrettwali, provinċjali jew nazżjonali.</p>
1253039	<p>agricultural resources</p> <p>riżorsi agrikoli</p>
1253925	<p>forest area</p> <p>żona tal-foresti</p>
1258000	<p>beehive, hive</p> <p>kaxxa tan-naħal</p> <p>L-unità li jkun fiha l-kolonja tan-naħal tal-għasel u li tintuża għall-produzzjoni tal-għasel, prodott oħra tal-apikultura jew materjal tat-trobbija tan-naħal tal-għasel, u l-elementi kollha meħtieġa għas-sopravivenza tagħha.</p>

1258006	<p>apiary migbħa</p> <hr/> <p>Post fejn jinżammu l-kaxxi tan-naħal tal-għasel.</p>
1258034	<p>pollen trab tad-dakra, għabra tad-dakra, polline</p> <hr/> <p>Strutturi żgħar, ġeneralment ta' lewn safrani, li fihom iċ-celloli riproduttivi maskili tal-pjanti. Jingarr minn pjanta għall-oħra permezz tar-riħ, l-ilma ġieri, insetti u animali oħra.</p>
1258053	<p>honeycomb, honey comb, comb xehda</p> <hr/> <p>plural: xehdiet</p> <p>Dik is-sura tax-xema' fil-bejta tan-naħal li fiha ċelel eżagonali fejn jinħażen l-għasel.</p>
1258279	<p>alternation of crops newba tal-għelejjel</p> <hr/> <p>Is-sistema li jitkabbru sensiela ta' għelejjel differenti fl-istess art sabiex tiżdied jew tinżamm il-fertilità tagħha.</p>
1258279	<p>crop rotation, rotation newba</p> <hr/>
1262923	<p>provisioning provizjonament</p> <hr/>
1266978	<p>flexibility instrument strument ta' flessibilità</p> <hr/> <p>Strument li attwalment jinsab barra l-Qafas Finanzjarju Pluriennali (QFP). Huwa mmobilizzat għal ħtiġijiet identifikati b'mod ċar li ma jistgħux jiġu ffinanzjati fil-limiti massimi tal-QFP. L-ammont annwali massimu tiegħu huwa attwalment stabbilit għal EUR 200 miljun fi prezzijiet attwali. Il-parti ta' dan l-ammont li ma tintnefaqx f'sena tista' tiġi riportata sa sentejn wara. L-istrument ta' flessibilità jista' jiġi ffinanzjat taħt kull intestatura.</p>
1269297	<p>fleet segment segment tal-flotta</p> <hr/> <p>Grupp ta' bastimenti kemm jista' jkun omogeni fir-rigward tal-karatteristiki fiżiċi u tal-użu ta' tagħmir tas-sajd.</p>

1318216	<p>European Association of Fisheries Economists, EAFE</p> <p>Assoċjazzjoni Ewropea tal-Ekonomisti tas-Sajd, EAFE</p> <p>Assoċjazzjoni indipendenti ta' ekonomisti li jaħdmu fis-sajd, inkluż il-qbid, l-akkwakultura u setturi fuq l-art, fl-Ewropa.</p>
1353665	<p>stressor</p> <p>fattur ta' stress</p> <p>Xi ħaġa li tikkawża stress.</p> <p>Ara wkoll: fattur ta' stress ambjentali [IATE:205201]</p>
1364847	<p>microalga</p> <p>mikroalga</p> <p>Alga mikroskopika li tipikament tinsab f'sistemi marini u tal-ilma ħelu.</p>
1379974	<p>agricultural expenditure</p> <p>nefqa agrikola</p>
1391290	<p>agricultural activity</p> <p>attività agrikola</p> <p>Il-produzzjoni, it-trobbija jew it-tkabbir ta' prodotti agricoli jew iż-żamma tal-art fi stat agrikolu u ambjentali tajjeb.</p>
1391826	<p>charitable organisation</p> <p>organizzazzjoni tal-karità</p>
1393857	<p>comparative law</p> <p>dritt komparattiv</p> <p>Studju tad-differenzi u l-karatteristiki simili bejn il-liġi ta' pajjiżi differenti li jinvolvi studju tas-sistemi legali differenti li jeżistu fid-dinja inkluż id-dritt ċivili, il-common law, id-dritt soċjali, il-liġi Lhudija, il-liġi Iżlamika eċċ. Dan l-istudju jinkludi wkoll analiżi tar-relazzjoni bejn il-liġi u x-xjenzi soċjali.</p>
1396497	<p>revenue, turnover</p> <p>dħul</p> <p>Ir-rikavati kollha miksuba minn impriża matul perjodu speċifiku mill-bejgħ tal-beni u tas-servizzi ewlenin li tipproduċi u tipprovdi.</p>
1399255	<p>passing-on of data, communication of data</p> <p>komunikazzjoni ta' informazzjoni</p> <p>L-iskambju ta' informazzjoni f'kuntest guridiku jew etiku.</p> <p>Ara wkoll [IATE:3519509] u nnota d-differenza bejn iż-żewġ kunċetti. Importanti li tinzamm distinzjoni bejniethom skont il-kuntest konċernat.</p>

1399389	<p>cryptography</p> <p>kriptografija</p> <p>Id-dixxiplina li tinkorpora l-prinċipji, il-mezzi u l-metodi għat-trasformazzjoni tad-<i>data</i> sabiex taħbi l-kontenut tal-informazzjoni tagħha, tipprevjani l-modifika mhux osservata tagħha jew tipprevjani l-użu mhux awtorizzat tagħha.</p>
1402752	<p>decommissioning</p> <p>dekummissjonar</p> <p>Azzjonijiet amministrattivi u tekniċi meħuda biex jippermettu t-tneħħija tal-kontrolli regolatorji kollha minn faċilità, jew ta' wħud minnhom (ħlief għal repożitorju jew għal ċerti faċilitajiet nukleari użati għar-rimi ta' residwi mit-tħaffir għal materjal nukleari u l-ipproċessar tiegħu, f'liema każ, dawn "jingħalqu").</p> <p>Tipikament jinkludi l-iżmantellament tal-faċilità, iżda mhux neċessarjament, peress li l-istrutturi eżistenti jistgħu, wara dekontaminazzjoni, jintużaw għal xi ħaġa oħra.</p>
1412755	<p>ground segment</p> <p>segment terrestri</p> <p>Kwalunkwe element ta' kontroll ta' sistema ta' inġenju spazjali li jkun ibbażat fuq l-art, li jservi għall-kontroll tal-inġenju spazjali u għad-distribuzzjoni tad-<i>data</i> u tat-telemetrija dwar it-tagħbija utli.</p>
1416237	<p>contract</p> <p>kuntratt</p> <p>Kuntratt pubbliku [IATE:794538] jew kuntratt ta' konċessjoni [IATE:818143].</p> <p>Definizzjoni speċifika għar-Regolament Finanzjarju tal-UE.</p> <p>Differenti minn kuntratt f'sens ġenerali [IATE:3519376].</p>
1416284	<p>reimbursable</p> <p>rimborsabbli</p>
1427049	<p>waste disposal, disposal of waste</p> <p>rimi tal-iskart</p> <p>Kull operazzjoni li mhijiex irkupru anki meta l-operazzjoni għandha bħala konsegwenza sekondarja r-reklamazzjoni ta' sustanzi jew enerġija.</p>
1427049	<p>disposal</p> <p>rimi</p>
1429390	<p>maritime customs</p> <p>dwana marittima</p> <p>Aġenzija, organizzazzjoni jew proċedura għall-ġbir ta' dazji tal-importazzjoni u tal-esportazzjoni fuq merkanzija li tingarr bil-baħar.</p>

1442877	<p>aquaculture product</p> <p>prodotti tal-akkwakultura</p> <p>Organizmu akkwatiku fi kwalunkwe stadju taċ-ċiklu tal-ħajja tiegħu li jirriżulta minn kwalunkwe attività tal-akkwakultura, jew kwalunkwe prodott derivat minnu.</p>
1442903	<p>eutrophication</p> <p>ewtrofikazzjoni</p> <p>L-arrikkiment tal-ilma permezz tan-nutrijenti speċjalment komposti tan-nitroġenu u l-fosfat, li jikkawżaw it-tkabbir mgħaġġel tal-alga u forom iktar kumplessi ta' pjanti li jikkawżaw tfixkil mhux mixtieq fil-bilanċ tal-organizmi u tal-kwalità tal-ilma kkonċernata.</p>
1443070	<p>fishery product, fisheries product</p> <p>prodott tas-sajd</p> <p>Kull animal tal-ilma baħar jew tal-ilma ħelu (għajr il-molluski bivalvi ħajjin, l-ekinodermi ħajjin, it-tunikati ħajjin u l-gastropodi tal-baħar ħajjin, u l-mammiferi, ir-rettili u ż-żringijiet kollha) kemm fis-salvaġġ kemm jekk f'farm u inklużi l-forom, il-partijiet u l-prodotti kollha li jistgħu jittiekle ta' tali animali.</p>
1443379	<p>apiculture product</p> <p>prodott tal-apikultura</p> <p>Għasel, xema' tan-naħal, ħalib tan-naħal, żaftur jew għabra tad-dakra.</p>
1443508	<p>genetic resource</p> <p>riżorsa ġenetika</p> <p>Materjal ġenetiku li għandu valur reali jew potenzjali.</p>
1444835	<p>carbon dioxide storage</p> <p>ħżin tad-diossidu tal-karbonju</p>
1444835	<p>CO₂ storage</p> <p>ħżin ta' CO₂</p>
1475119	<p>nuclear fuel cycle</p> <p>ċiklu tal-fjuwil nukleari</p> <p>Il-progressjoni tal-fjuwil nukleari minn serje ta' stadji differenti.</p>
1485123	<p>satellite data</p> <p>data satellitari</p> <p>Informazzjoni u immagnijiet miġbura mis-satelliti.</p>

1485123	<p>space data</p> <p>data spazjali</p>
1492893	<p>cultural landscape</p> <p>pajsaġġ kulturali</p> <p>Pajsaġġ nazżjonali li jinkorpora l-karatteristiki kulturali jew artistici ta' pajjiż, reġjun jew qasam ta' attività.</p>
1511929	<p>critical thinking</p> <p>ħsieb kritiku</p> <p>L-analiżi u l-evalwazzjoni oġġettiva ta' kwistjoni sabiex tiffirma gudizzju.</p>
1540512	<p>nativism</p> <p>nattivizmu</p> <p>It-teorija li l-kunċetti, il-kapaċitajiet mentali u l-istrutturi mentali huma elementi instrinċiċi għall-bniedem u mhux akkwistati permezz tal-apprendiment.</p>
1559885	<p>youth, young people</p> <p>żgħażaġħ</p> <p>Grupp ta' persuni li jkunu jinsabu fl-istadju ta' wara l-pubertà u qabel il-maturità. Fil-kuntest tal-Erasmus, il-kunċett ta' "żgħażaġħ" jirreferi speċifikament għal "individwi bejn it-13 u t-30 sena".</p>
1560013	<p>youth organisation</p> <p>organizzazzjoni taż-żgħażaġħ</p> <p>Organizzazzjoni (pereż. assoċjazzjoni, klabb jew moviment) demokratika, nongovernattiva u mingħajr skop ta' qligħ, li titwaqqaf bil-għan li taqdi liż-żgħażaġħ [IATE:1559885] u li fiha ż-żgħażaġħ stess ikunu inkarigati (kompletament jew fi sħubija mal-adulti) mill-istruttura organizzattiva tagħha.</p> <p>Ara wkoll:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizzazzjoni nongovernattiva [IATE:787724] - organizzazzjoni mingħajr skop ta' qligħ [IATE:821950]
1567087	<p>test bench</p> <p>bank tat-test</p> <p>Tagħmir go laboratorju li jittestja apparat jew tagħmir.</p>
1568398	<p>fishing fleet</p> <p>flotta tas-sajd</p> <p>Attenzjoni għad-distinzjoni bejn dan it-terminu u IATE:1419526 'tagħmira għażel'. Il-kuntest jindika hux qed isir diskors dwar il-flotta jew dwar ix-xbieki.</p> <p>Grupp ta' bastimenti mgħammra għas-sajd.</p>

1568714	farmer bidwi	<p>Persuna fiżika jew ġuridika, jew grupp ta' persuni fiżiċi jew ġuridiċi, li jeżerċitaw attività agrikola.</p>
1572742	arable land raba' li jinħadem	<p>Art b'għelejjel temporanji, art temporanjament mogħxa (anqas minn ħames snin), mergħat temporanji.</p>
1573778	food irradiation irradjazzjoni tal-ikel	<p>Trattament fiżiku tal-ikel b'radjazzjoni jonizzanti ta' enerġija għolja biex:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jinqerdu mikroorganizmi, viruses, batterji jew insetti; - jiġu evitati l-germinazzjoni u t-tnebbit tal-patata, tal-basal u tat-tewm; - jitnaqqas ir-ritmu tas-sajran u tat-tixjiħ tal-frott u l-ħaxix; <p>- jittawwal iż-żmien tal-ħażna u jiġi evitat mard li jingarr fl-ikel bħal fil-laħam, fil-pollam u fil-frott tal-baħar.</p>
1592738	photonics fotonika	<p>Meta nirreferu għat-terminu inkwistjoni tajjeb li nakkumpanjawh bl-artiklu: il-fotonika, biex niddistingwuh bejn il-forma nominali u dik aġġettivali fil-femminil, li tiġi fotonika wkoll.</p> <p>L-istudju ta' kwanti ta' enerġija ta' radjazzjoni elettromanjetika (i.e. tal-fotoni [IATE:1555082]) proporzjonata għall-frekwenza tar-radjazzjoni.</p>
1593192	fishing vessel bastiment tas-sajd	<p>Bastiment li jintuża għall-qbid u għall-ħsad tar-rizorsi akkwatiċi ħajjin.</p>
1593192	fishing boat dgħajsa tas-sajd	
1600231	door-to-door service servizz bieb bieb	<p>Servizz ta' trasport mekkaniku li jiġbor lill-vjaġġaturi jew lill-merkanzija direttament mill-punt tal-orġini tal-vjaġġ u joħodhom direttament fid-destinazzjoni tagħhom, mingħajr ma jivvjaġġa jew jieqaf f'postijiet/stazzjonijiet oħrajn qabel id-destinazzjoni finali.</p>

1602362	base tunnel mina ta' bażi	Tip ta' mina, li normalment tkun mina ferrovjarja, li tinbena apposta fil-baži ta' passagg ta' xi muntanja bħal pereż. il-mina ta' baži ferrovjarja ta' Brenner.
1608588	optical link kollegament ottiku	Kwalunkwe kanal ta' trażmissjoni ottika ddisinjat biex joġloq interkonnnessjoni bejn żewġ terminals finali jew biex jigi kkollegat bħala parti minn sensiela jew ċirkwit, ma' kanali oħrajn.
1614917	expropriation esproprijazzjoni	
1619090	cartography kartografija	It-teknika li tinvolvi t-tpingija ta' mapep inkluża l-applikazzjoni ta' tekniki tal-kartografija għal dixxiplini u problemi oħra.
1626126	transmutation trasmutazzjoni	Il-konverżjoni ta' element kimiku wieħed jew ta' isotopu felement kimiku ieħor, li normalment issir b'mod artifiċjali fuq l-iskart nukleari biex titnaqqas ir-radjutossicità tiegħu.
1626126	nuclear transmutation trasmutazzjoni nukleari	
1647665	budget ceiling limitu massimu tal-baġit	
1666931	disengagement of the youth, youth disengagement dizimpenn taż-żgħażaġh	
1666931	disengagement dizimpenn	
1668357	rural area żona rurali	

1680000	<p>chip set</p> <p>sett ta' ċipep</p> <p>Gabra ta' ċirkwiti integrati li jkunu ddisinjati biex jintużaw kollha flimkien għal xi skop speċifiku.</p>
1689496	<p>expenditure</p> <p>nefqa</p> <p>It-tigrib ta' obligazzjoni jew ħruġ ta' flus minn persuna lil oħra biex tħallas il-kost biex jinkiseb oġġett jew servizz.</p>
1689496	<p>outgoings</p> <p>ħruġ</p>
1689496	<p>expenses</p> <p>spejjeż</p>
1696154	<p>cereal</p> <p>ċereali</p>
1696574	<p>agricultural market</p> <p>suq agrikolu</p>
1717158	<p>youth council</p> <p>kunsill taż-żgħażaġħ</p> <p>Bord formali ta' żgħażaġħ li jipprovdi forma ta' rappreżentanza għaż-żgħażaġħ fil-komunità u li bis-saħħa tiegħu jkunu jistgħu jsemmgħu leħnhom fil-proċess tat-teħid tad-deċiżjonijiet.</p>
1719170	<p>bailiff</p> <p>bailiff</p> <p>Tip ta' uffiċjal tal-qorti fis-sistema Anglosassona, li ma għandniex ekwivalenti għalih fis-sistema legali Maltija.</p>
1719170	<p>judicial officer</p> <p>uffiċjal ġudizzjarju</p>

1757975	<p>high-performance computing</p> <p>computing ta' prestazzjoni għolja</p>
	<p>B'segwitu għal korrispondenza li kellna ma' espert fil-qasam tal-IT f'Malta, gie deċiż li "informatika" mhuwiex l-ekwivalenti preċiż ta' "computing" minħabba li t-terminu "informatika" għandu definizzjoni usa' u b'hekk jista' joħloq ambigwiżà [COM-MT, 07/02/2018].</p> <p>Tip ta' teknoloġiji avvanzati tal-computing, tal-komunikazzjoni u tal-informatika, inklużi sistemi ta' supercomputers, networks ta' kapaċità kbira u ta' veloċità għolja, sistemi ta' skop speċjali jew sperimentali, softwares ta' applikazzjonijiet u ta' sistemi u l-immaniġġjar ta' settijiet ta' <i>data</i>.</p> <p>Ma hemmx definizzjoni fissa dwar kemm irid ikun b'saħħtu kompjuter sabiex jitqies li jkun 'ta' prestazzjoni għolja'. Dan għaliex il-prestazzjoni tal-mikroproċessuri żdiedet b'mod esponenzjali għal bosta snin u għaldaqstant, kwalunkwe definizzjoni simili malajr ma tibqax aġġornata. Hija Prattika komuni li kompjuter jitqies li jkun ta' prestazzjoni għolja jekk juża iżjed minn proċessur wieħed (għexieren, mijiet jew saħansitra eluf) imqabbdin flimkien b'network sabiex jinkisbu riżultati ħafna ogħla milli kieku jagħti proċessur wieħed. □</p>
1868600	<p>High Altitude Platform, HAP</p> <p>pjattaforma f'altitudni għolja, HAP</p>
	<p>Stazzjon fuq oġġett li jkun jinsab f'altitudni ta' bejn 20 km u 50 km u f'punt nominali fiss speċifiku meta mqabbel mad-dinja.</p> <p>HAP tista' tkun pereż. ajruplan bi bdot abbord jew mingħajr bdot abbord jew ġifen tal-ajru. Waħda mill-ikbar sfidi ta' HAP hija l-abbiltà tagħha li żżomm il-pożizzjoni tagħha f'kundizzjonijiet ta' riħ qawwi.</p>
1875432	<p>quantum computing</p> <p>quantum computing</p>
	<p>Meta nirreferu għal "quantum" b'mod ġenerali fid-dinja tal-fizika, nużaw l-ekwivalenti MT "kwantum". Madankollu meta nkunu qed nirreferu għal din il-fergħa teknoloġika partikolari b'rabta mal-kompjuters, nużaw it-terminu oriġinali i.e. "quantum (computing)".</p> <p>Teknoloġija tal-ġejjieni għall-iddisinjar tal-kompjuters ibbażata fuq il-mekkanika tal-kwantum.</p>
1876664	<p>agricultural parcel</p> <p>biċċa raba'</p>
	<p>Terminu kkonfermat ukoll ma' espert fil-qasam.</p> <p>Medda kontinwa ta' art, iddikjarata minn bidwi, li ma tkoprix aktar minn grupp wieħed ta' għelejjel.</p>
1878510	<p>antimicrobial resistant pathogen</p> <p>patoġenu reżistenti għall-antimikrobiċi</p>
	<p>Batterji, viruses, u organiżmi oħra li jkunu żviluppaw reżistenza għal ċerti mediċini.</p> <p>Fi kliem ieħor, mediċina partikolari ma tibqax kapaċi toqtol jew tikkontrolla batterju jew organiżmu.</p>
1878510	<p>drug-resistant organism</p> <p>organiżmu reżistenti għall-mediċini</p>

1878510	<p>drug-resistant microorganism</p> <p>mikroorganizmu reżistenti għall-mediċini</p>
1878510	<p>drug-resistant microbe</p> <p>mikrobu reżistenti għall-mediċini</p>
1878510	<p>resistant microorganism</p> <p>mikroorganizmu reżistenti</p>
1898929	<p>common organisation of agricultural markets</p> <p>organizzazzjoni komuni għal swieq agrikoli</p>
	<p>Qafas legali stabbilit skont l-Artikolu 40 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE) [IATE:856545] fuq livell Ewropew għal ċerti setturi agrikoli sabiex jinkisbu l-oġġettivi tal-politika agrikola komuni (PAK) [IATE:1173686]. Din l-organizzazzjoni tista' tiegħu waħda minn dawn il-forom, skont il-prodotti kkonċernati:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) regoli komuni dwar il-kompetizzjoni; b) il-koordinament obbligatorju tad-diversi organizzazzjonijiet nazzjonali tas-suq; c) organizzazzjoni tas-suq Ewropew. <p style="text-align: center;">Ara wkoll:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizzazzjoni komuni tas-suq unika (OKS unika) [IATE:2242156] - Regolament dwar l-OKS Unika [IATE:2245164]
1898929	<p>common market organisation, CMO</p> <p>organizzazzjoni komuni tas-swieq, OKS</p>
1899605	<p>economies of scale</p> <p>ekonomiji ta' skala, ekonomiji tal-kobor</p>
	<p>Il-kunċett ta' "kobor" jingħata minn Cassola, madankollu, it-terminu "ekonomiji ta' skala" (il-kalk mill-Ingliż) jokkorri bil-wisq iżjed mill-ieħor.</p> <p>Ekonomiji tal-kobor isefnħu meta imprizi jiffrankaw spejjeż għal kull oġġett billi jipproduċu aktar minn oġġett jew servizz (i.e. meta l-ispejjeż medji jonqsu aktar ma tikber il-produzzjoni). Effetti bħal dawn isefnħu meta jkun possibbli li l-ispejjeż fissi jinfirxu fuq produzzjoni akbar. Eżempji ta' ekonomiji tal-kobor huma t-trakk ikbar li jgħorri aktar filwaqt li xorta jibqa' jkollu bżonn xufier wieħed biss, jew inkella impjant ikbar li m'għandux bżonn iżomm aktar spare parts milli għandu bżonn l-impjant iż-żgħir.</p>
1900155	<p>Euratom Scientific and Technical Committee, Scientific and Technical Committee of Euratom</p> <p>Kumitat Xjentifiku u Tekniku tal-Euratom</p>

1903199	proof of concept, POC prova tal-kunċett, POC	<p>L-akronimu huwa magħruf internazzjonalment bl-istess mod, meħud mit-terminu bl-Ingliż "Proof Of Concept".</p> <p>Twettiq fil-qosor jew mhux komplet ta' metodu jew idea li juri l-fattibbiltà tagħha, jew dimostrazzjoni fil-prinċipju, bl-iskop li jiġi verifikat li xi kunċett jew teorija tkun x'aktarx tista' tiġi sfruttata b'mod utli.</p>
1913014	Fields Medal Medalja Fields	<p>Premju mogħti kull erba' snin fl-okkażjoni tal-kongress internazzjonali tal-matematiki bħala rikonoxximent għal kiswa matematika eċċellenti fir-rigward ta' ħidma eżistenti u għal kisbiet futuri potenzjali.</p>
1915063	agricultural sector settur agrikolu	<p>Azjendi attivi fil-produzzjoni primarja, l-ipproċessar jew il-kummerċjalizzazzjoni ta' prodotti agrikoli.</p>
1915063	farming sector settur tal-biedja	
2105081	European Neighbourhood Policy, ENP Politika Ewropea tal-Viċinat, PEV	<p>Politika Ewropea żviluppata fil-kuntest tat-tkabbir tal-UE tal-2004, bl-oġġettiv li ma jinholqux diviżjonijiet bejn l-UE mkabbra u l-ġirien tagħha u minflok jissaħħu l-prosperità, l-istabbiltà u s-sigurtà għal daww kollha kkonċernati.</p>
2111593	Generation IV International Forum, GIF Forum Internazzjonali Ġenerazzjoni IV, GIF	<p>Sforz kooperattiv internazzjonali organizzat biex isiru r-riċerka u l-iżvilupp meħtieġa biex jiġu stabbiliti l-fattibbiltà u l-kapaċitajiet ta' prestazzjoni tas-sistemi ta' enerġija nukleari tal-ġenerazzjoni li jmiss.</p>
2112732	European Fisheries Fund, EFF Fond Ewropew għas-Sajd, FES	<p>Fond li jipprovdi l-fondi lill-industrija tas-sajd u lill-komunitajiet kostali biex jgħinuhom jadattaw għall-kundizzjonijiet dejjem jinbidlu fis-settur u jsiru ekonomikament reżiljenti u ekoloġikament sostenibbli.</p>

advisory group on the food chain and animal and plant health**grupp konsultattiv dwar il-katina alimentari u s-saħħa tal-annimali u tal-pjanti**

2114108

Grupp magħmul minn 45 organizzazzjoni li jirrapprezentaw lill-bdiewa, l-industrija tal-ikel, il-bejjieġha u l-għaqdiet tal-konsumaturi u li għandu l-għan jiżgura li l-miżuri li jittieħdu mill-Kummissjoni dwar is-sikurezza tal-ikel u l-għalf ikunu verament imfasslin għall-bżonnijiet u abbażi tal-opinjoni ta' min se jużahom - il-konsumaturi, il-bdiewa, l-industrija tal-ikel u l-bejjieġha - kif ukoll jipprovdu gwida ċara lill-Kummissjoni Ewropea dwar it-tikkettar u l-preżentazzjoni ta' ikel u għalf, is-sikurezza tal-ikel u l-għalf, in-nutrizzjoni tal-bniedem fir-rigward tal-leġiżlazzjoni dwar l-ikel kif ukoll is-saħħa u t-trattament xieraq tal-annimali u s-saħħa tal-pjanti.

European Agricultural Guarantee Fund, EAGF**Fond Agrikolu Ewropew ta' Garanzija, FAEG**

2114149

Fond li ħa post it-taqsimha tal-garanzija tal-Fond Agrikolu Ewropew ta' Gwida u Garanzija u li jipprovdi finanzjament għal pagamenti diretti lill-bdiewa, għall-ġestjoni tas-swieq agrikoli u għal għadd ta' għanijiet oħra bħall-miżuri veterinarji u għas-saħħa tal-pjanti, programmi tal-ikel u attivitajiet ta' informazzjoni.

Dan il-fond inholq f'Settembru 2005 u daħal fis-seħħ fil-bidu tal-2007.

agricultural area**żona agrikola**

2142227

Kull żona użata bħala raba' [IATE:1572742], bur permanenti [IATE:1572827] jew għalla permanenti [IATE:2148219].

agricultural productivity**produttività agrikola**

2142252

aromatized wine, aromatised wine**nbid aromatizzat**

2142542

Xarba:

- (a) miksuba minn prodott wieħed tad-dwieli jew aktar iddefinit/i fil-punt 5 tal-parti iv tal-Anness ii u fil-punti 1 u 3 sa 9 tal-parti ii tal-Anness vii tar-Regolament (UE) Nru 1308/2013, bl-eċċezzjoni tal-inbid 'retsina';
- (b) li fiha l-prodotti tad-dwieli msemmijin fil-punt (a) jirrapprezentaw mill-inqas 75 % tal-volum totali;
  - (c) li magħha seta' ġie miżjud l-alkoħol;
  - (d) li magħha setgħu ġew miżjuda l-kuluri;
- (e) li magħha seta' ġie miżjud il-most tal-għeneb, il-most tal-għeneb parzjalment iffermentat jew it-tnejn li huma;
  - (f) li jista' jkun ingħatat il-ħlewwa;
- (g) li għandha qawwa alkoħolika attwali skont il-volum ta' mhux inqas minn 14,5 % vol. u inqas minn 22 % vol. u qawwa alkoħolika totali skont il-volum ta' mhux inqas minn 17,5 % vol.

consumer confidence**kunfidenza tal-konsumatur**

2143727

Indikatur ekonomiku li juri kif il-konsumaturi jinterpretaw l-ambjent ekonomiku attwali u l-aspettattivi tagħhom għall-futur.

2145309	<p>financial discipline dixxiplina finanzjarja</p>
2153773	<p>environmental restrictions restrizzjonijiet ambjentali</p>
2154645	<p>administrative burden piż amministrattiv</p> <p>Il-kost tal-attivitajiet amministrattivi mwettqa mill-impriżi għall-iskop biss li jikkonformaw mal-obbligi legali.</p>
2202350	<p>nanobiotechnology nanobijoteknoloġija</p> <p>Terminu generiku għal varji teknoloġiji relatati li fihom jikkoincidu n-nanoteknoloġija [IATE:896962] u l-bijoloġija.</p>
2202350	<p>bionanotechnology bijonanoteknoloġija</p>
2202350	<p>nanobiosciences nanobijoxjenzi</p>
2202539	<p>European Strategy Forum on Research Infrastructures, ESFRI Forum Strateġiku Ewropew għall-Infrastrutturi tar-Riċerka, ESFRI</p> <p>Ħafna lingwi jzommu l-akronimu bl-Ingliż. Forum ta' uffiċjali għoljin tal-politika tax-xjenza stabbilit biex jappoġġa l-integrazzjoni xjentifika u l-iżvilupp tal-infrastrutturi ta' riċerka fl-Ewropa.</p>
2204945	<p>Future and Emerging Technologies, FET Teknoloġiji futuri u emerġenti, FET</p>
2205051	<p>European Space Programme, ESP Programm Spazjali Ewropew, ESP</p>

2206053	<p>carbon dioxide capture</p> <p>qbid tad-diossidu tal-karbonju</p> <p>Dan il-kuncett hu differenti minn dak tas-sekwestru jew l-assorbiment tal-karbonju, billi dan hu speċifiku għall-gass innifsu, li jkun ser jiġi rilaxxat fl-atmosfera.</p> <p>Il-qbid ta' diossidu tal-karbonju li jkun ġie rilaxxat fl-atmosfera bl-użu ta' karburanti fossili.</p>
2206053	<p>CO2 capture</p> <p>qbid ta' CO2</p>
2207275	<p>mutual learning</p> <p>tagħlim reċiproku</p>
2208377	<p>Court of Justice of the European Union, CJEU</p> <p>Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea, QĠUE</p> <p>Istituzzjoni tal-UE li l-missjoni tagħha hija li li tiżgura li jiġi osservat id-dritt fl-interpretazzjoni u fl-applikazzjoni tat-Trattati billi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tistħarreg il-legalità tal-atti tal-istituzzjonijiet tal-Unjoni Ewropea, - tiżgura li l-Istati Membri josservaw l-obbligi li jirriżultaw mit-Trattati, u - tinterpreta d-dritt tal-Unjoni fuq talba tal-qrati nazzjonali. <p>Hija għandha s-sede tagħha fil-Lussemburgu u tikkonsisti minn żewġt iqrati: il-Qorti tal-Ġustizzja u l-Qorti Ġenerali (maħluqa fl-1988). It-Tribunal għas-Servizz Pubbliku, li ġie stabbilit fl-2004, ma baqax jopera fl-1 ta' Settembru 2016 wara li l-gurisdizzjoni tiegħu ġiet ittrasferita lill-Qorti Ġenerali fil-kuntest tar-riforma tal-istruttura ġudizzjarja tal-Unjoni Ewropea.</p> <p>Ara wkoll:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Qorti tal-Ġustizzja [IATE:780978] - Qorti Ġenerali [IATE:766095] - Tribunal għas-Servizz Pubbliku [IATE:2202215] - qorti speċjalizzata [IATE:918071]
2208472	<p>accreditation</p> <p>akkreditazzjoni</p> <p>Proċess ta' assigurazzjoni tal-kwalità li permezz tiegħu l-awtoritajiet legiżlattivi jew professjonali rilevanti jkunu jistgħu jirrikonoxxu u japprovaw programm ta' edukazzjoni jew ta' taħriġ b'mod uffiċjali, b'segwitu għal valutazzjoni bbażata fuq standards predeterminati.</p>
2208472	<p>educational accreditation</p> <p>akkreditazzjoni edukattiva</p>
2208472	<p>accreditation of an education or training programme</p> <p>akkreditazzjoni ta' programm ta' edukazzjoni jew ta' taħriġ</p>

2211122	<p style="text-align: center;">IUU fishing sajd IUU</p> <p style="text-align: center;">Attivitajiet tas-sajd li huma illegali, mhux irrappurtati jew mhux irregolati.</p>
2211122	<p style="text-align: center;">illegal, unreported and unregulated fishing sajd illegali, mhux irrappurtat u mhux irregolat</p>
2211398	<p style="text-align: center;">agri-food sector settur agroalimentari</p>
2211432	<p style="text-align: center;">research infrastructure infrastruttura ta' riċerka</p> <p>Il-faċilitajiet, ir-riżorsi u s-servizzi relatati użati mill-komunità xjentifika sabiex titwettaq riċerka ta' livell għoli fl-oqsma rispettivi tagħhom u tkopri t-tagħmir xjentifiku prinċipali jew is-settijiet ta' strumenti; ir-riżorsi bbażati fuq l-għarfien bħall-kollezzjonijiet, l-arkivji jew l-istrutturi għall-informazzjoni xjentifika; li jippermettu li l-infrastrutturi bbażati fuq it-teknoloġija tal-informazzjoni u tat-telekomunikazzjoni bħall-grid, il-materjal informatiku, is-software u l-komunikazzjoni, jew kwalunkwe entità oħra ta' natura individwali biex jintlaħaq livell ta' eċċellenza fir-riċerka. Dawn l-infrastrutturi jistgħu jitqiegħdu f' "post wieħed" jew "jitqassmu" (network organizzat ta' riżorsi).</p>
2212686	<p style="text-align: center;">trans-disciplinarity, cross-disciplinarity transdixiplinarjetà</p> <p>Strateġija ta' riċerka li taqbez bosta fruntieri dixiplinarji sabiex toħloq approċċ olistiku. Din l-istrateġija tapplika għal sforzi ta' riċerka li jiffokaw fuq problemi misjuba f'żewġ dixiplini jew iżjed, bħal pereż. ir-riċerka dwar sistemi ta' informazzjoni effettiva għar-riċerka bijomedika (i.e. il-bijoinformatika). Hija tista' tirreferi għal kuncetti jew metodi li oriġinarjament ikunu ġew żviluppati minn dixiplina waħda iżda li issa jintużaw minn diversi dixiplini oħrajn, bħal pereż. l-etnografija, metodu ta' riċerka tal-qasam li oriġinarjament kien ġie żviluppat fl-antropoloġija, iżda li issa jintuża ħafna minn dixiplini oħrajn.</p>
2212717	<p style="text-align: center;">foresight activity attività ta' prospettiva</p>
2213454	<p style="text-align: center;">bio-economy, bioeconomy bijoekonomija</p> <p>Il-produttjoni ta' riżorsi bijoloġiċi rinnovabbli u l-konverżjoni ta' dawn ir-riżorsi u tal-flussi ta' skart tagħhom fi prodotti b'valur miżjud, bħall-ikel, l-għalf, il-bijoprodotti kif ukoll il-bijoenerġija.</p>

budgetary framework**qafas baġitarju**

Is-sett ta' arranġamenti, proċeduri, regoli u istituzzjonijiet li huma l-bażi għat-twettiq tal-politiki baġitarji ta' amministrazzjoni pubblika.

B'mod partikolari:

- (a) is-sistemi ta' kontabbiltà baġitarja u rapportar tal-istatistika;
- (b) ir-regoli u l-proċeduri li jirregolaw it-tnejn tat-tbassir għall-ippjanar baġitarju;
- (c) ir-regoli fiskali numeriči speċifiċi għall-pajjiż, li jikkontribwixxu għall-konsistenza tat-twettiq tal-politika fiskali mill-Istati Membri mal-obbligi rispettivi tagħhom skont it-TFUE imfissra f'termini ta' indikatur sommarju tal-prestazzjoni baġitarja, bħad-defiċit, is-self, id-dejn tal-baġit tal-gvern, jew komponent maġġuri tiegħu;
- (d) il-proċeduri baġitarji li jkopru regoli proċedurali li jappoġġaw il-proċess tal-baġit fl-istadji kollha;
- (e) l-oqfsa baġitarji għal perjodu medju bħala sett speċifiku ta' proċeduri baġitarji nazzjonali li jestendu l-perjodu għat-tfassil tal-politika fiskali lil hinn mill-kalendarju baġitarju annwali, inkluż l-istabbiliment tal-prijoritajiet ta' politika u tal-oġġettivi baġitarji għal perjodu medju;
- (f) l-arranġamenti għal monitoraġġ u analiżi indipendenti għat-tisħiħ tat-trasparenza ta' elementi tal-proċess tal-baġit;
- (g) mekkaniżmi u regoli li jirregolaw ir-relazzjonijiet fiskali bejn l-awtoritajiet pubbliċi fis-sottosetturi tal-amministrazzjoni pubblika.

2213912

fiscal framework**qafas fiskali**

2213912

European identity**identità Ewropea**

Identità kulturali Ewropea kondiwiża perċepita.

Dan il-kunċett japplika biss għas-sens ta' appartenenza għall-Unjoni Ewropea. □

2214068

Marie Skłodowska-Curie actions**azzjonijiet Marie Skłodowska-Curie**

Minn Jannar 2014 'l hawn, beda jintuża dan l-isem ġdid, minflok "Azzjoni Marie Curie".

Programmi li jipprovdu għotjiet għall-fażijiet kollha tal-karrieri tar-riċerkaturi, u li jgħinu lil organizzazzjonijiet iffokati fuq ir-riċerka bħal universitajiet u ċentri u kumpaniji tar-riċerka, jospitaw riċerkaturi barranin u joħolqu sħubiji strateġiċi ma' istituzzjonijiet prominenti mad-dinja kollha.

L-azzjonijiet Marie Skłodowska-Curie jipprovdu taħriġ eċċellenti u innovattiv fil-qasam tar-riċerka kif ukoll opportunitajiet ta' karrieri attraenti u skambju ta' għarfien permezz ta' mobbiltà transfruntiera u transsettorjali ta' riċerkaturi bil-għan li dawn jiġu ppreparati bl-aħjar mod possibbli biex jaffrontaw l-isfidi tas-soċjetà attwali u futuri. □

2215457

Joint Masters**master kongunt**

Programm ta' studju integrat offrut tal-inqas minn żewġ istituzzjonijiet ta' edukazzjoni għolja li jirriżulta f'certifikat wieħed ta' lawrja maħruġ u ffirmat b'mod kongunt mill-istituzzjonijiet partecipanti kollha u rikonoxxut uffiċjalment fil-pajjiżi fejn jinsabu l-istituzzjonijiet partecipanti.

Ara wkoll: Lawrja ta' Master Kongunt tal-Erasmus Mundus [IATE:3573745]

2216364

2216364	<p style="text-align: center;">joint master's degree lawrja ta' master kongunt</p>
2217716	<p style="text-align: center;">annual control report rapport annwali ta' kontroll</p> <p>Dokument imħejji mill-awtorità tal-awditjar [IATE:2217707] u pprezentat lill-Kummissjoni Ewropea għal kull sena ta' kontabilità li għaliha jkunu tressqu l-applikazzjonijiet għall-pagamenti, li jappoġġa l-opinjoni tal-awditjar [IATE:748217] u jagħti sommarju tas-sejbiet, inkluża analiżi tan-natura u l-medda tal-erruri u d-defiċjenzi fis-sistemi kif ukoll l-azzjonijiet korrettivi proposti u implimentati u r-rata ta' żball totali [IATE:3556273] u rata ta' żbalji residwi [IATE:3555802] għan-nefqa mdaħħla fil-kontijiet.</p>
2218108	<p style="text-align: center;">European Globalisation Adjustment Fund, EGF Fond Ewropew ta' Aġġustament għall-Globalizzazzjoni, FEG</p> <p>Jipprovdi appoġġ lin-nies li jtilfu l-impjiegi tagħhom bħala riżultat ta' tibdiliet maġġuri strutturali fil-metodi tal-kummerċ dinji minħabba l-globalizzazzjoni, pereż. meta kumpanija tagħlaq jew il-produzzjoni tiċċaqlaq barra l-UE, jew bħala riżultat tal-ekonomija globali u tal-kriżi finanzjarja.</p>
2218215	<p style="text-align: center;">public prosecutor avukat ġenerali</p> <p>F'Malta, il-funzjonijiet ta' prosekutur pubbliku huma biss parti mir-rwol li jaqdi l-Uffiċċju tal-Avukat Ġenerali li għandu wkoll id-dmir li jagħti pariri lill-gvern dwar materji legali u jabbozza dokumenti jew ftehimiet u jiggwida lill-uffiċjali tal-gvern dwar materji li jinvolvu l-interpretazzjoni ta' kwistjonijiet jew prinċipji legali. Dan l-uffiċċju jagħti wkoll pariri lill-gvern dwar leġiżlazzjoni proposta, jabbozza l-Atti meħtieġa u jattendi għal Seduti tal-Parlament biex jagħti pariri lill-ministri dwar il-leġiżlazzjoni proposta. Dan l-uffiċċju hu wkoll responsabbli għat-traduzzjoni tal-ligijiet. Għaldaqstant, dan it-terminu jista' jkun aktar adatt meta ssir referenza għal dan l-uffiċċju f'kuntesti aktar ġenerali minn dawk marbutin purament mal-Qorti Kriminali jew il-Qorti tal-Appell Kriminali.</p> <p>Persuna responsabbli għall-prosekuzzjoni fil-Qorti Kriminali u l-Qorti tal-Appell Kriminali. F'Malta huwa l-avukat ġenerali li għandu r-rwol li jibda, imexxi jew jinterrompi l-proċeduri kriminali u fil-qadi ta' dmirijietu hu ma għandu jkun soġġett għad-direzzjoni jew il-kontroll tal-ebda persuna jew awtorità oħra.</p>
2218508	<p style="text-align: center;">healthcare-associated infection infezzjoni assoċjata mal-kura tas-saħħa</p> <p>Dawk l-infezzjonijiet li jiżviluppaw b'riżultat dirett ta' kuntatt ma' ambjent tal-kura tas-saħħa, li jseħħu fi sptarjiet u fil-komunità u jolqtu kemm lill-pazjenti kif ukoll lill-ħaddiema tal-kura tas-saħħa.</p>
2222052	<p style="text-align: center;">circular economy ekonomija ċirkolari</p> <p>Ekonomija alternattiva għall-ekonomija lineari [IATE:3567927] tradizzjonali (aġmel, uża, armi), li fiha r-riżorsi jibqgħu jintużaw kemm jista' jkun fit-tul, u wara li jsir l-aħjar użu minnhom, jergħu jigu ġenerati fi prodotti u materjali.</p>

2228136	<p>common monitoring and evaluation framework, CMEF</p> <p>qafas komuni ta' monitoraġġ u evalwazzjoni, CMEF</p> <p>Approċċ generali żviluppat mill-Kummissjoni u mill-Istati Membri li jiddefinixxi għadd limitat ta' indikaturi komuni relatati mas-sitwazzjoni bażi u l-eżekuzzjoni finanzjarja, l-outputs, ir-riżultati u l-impatti tal-programmi.</p>
2228255	<p>farm advisory services</p> <p>servizzi ta' konsulenza għall-azjendi agrikoli</p>
2228951	<p>electronic medium</p> <p>medium elettroniku</p>
2228981	<p>infectious disease</p> <p>marda infettiva</p> <p>Minkejja li komunement, wieħed jiddeskrivi dan il-mard bħala 'li jittiehed', hemm bżonn issir differenza minħabba l-kunċetti ta' 'contagious disease' u 'communicable disease'.</p> <p>Marda kkawżata minn mikroorganizmu u li għalhekk hija potenzjalment trasferibbli b'mod infinit f'individwi godda.</p> <p>Ara wkoll:</p> <ul style="list-style-type: none"> - marda komunikabbli [IATE:2228982] - marda kuntaġġuża [IATE:2228983] - marda trażmissibbli [IATE:1547075]
2229474	<p>agroforestry</p> <p>agroforestrija</p> <p>Sistema tal-użu tal-art fejn fuq l-istess art jitkabbru s-siġar flimkien mal-agrikoltura.</p>
2229474	<p>agroforestry system</p> <p>sistema tal-agroforestrija, sistema agroforestali</p>
2229866	<p>cybersecurity</p> <p>ċibersigurtà</p> <p>Miżuri meħudin biex kompjuter, sistema tal-kompjuter, network jew infrastruttura tal-kompjuters tiġi protetta kontra aċċess mhux awtorizzat jew attakk. Dawn il-miżuri ġeneralment jinkludu salvagwardji u azzjonijiet li jistgħu jintużaw għall-protezzjoni tad-dominju ċibernetiku, kemm fil-qasam ċivili kif ukoll militari, minn dak it-tiegħ li huwa assoċjat ma' jew li jista' jkun ta' ħsara għan-networks indipendenti u għall-infrastruttura tal-informazzjoni tiegħu. L-ċibersigurtà għandha l-għan li żżomm d-disponibbiltà u l-integrità tan-networks u tal-infrastruttura u l-kunfidenzjalità tal-informazzjoni li hemm fihom. Dan it-terminu jkopri wkoll miżuri ta' prevenzjoni u ta' infurzar tal-liġi biex tiġi miġġielda ċ-ċiberkriminalità.</p>
2232459	<p>conformity clearance procedure</p> <p>proċedura tal-approvazzjoni tal-konformità</p>

2242458	<p style="text-align: center;">electronic reporting system</p> <p style="text-align: center;">sistema elettronika ta' rappurtar</p>
2243907	<p style="text-align: center;">language competence</p> <p style="text-align: center;">kompetenza lingwistika</p> <p>Il-grad ta' kapaċità ta' individwu li juża l-għarfien tiegħu ta' lingwa (l-istruttura grammatikali tagħha, l-elementi lessikali, il-fatturi soċjokulturali eċċ.) u l-ħiliet lingwistiċi [IATE:763881] tiegħu, kif ukoll li juża sew u b'mod effettiv il-kapaċitajiet personali, soċjali u/jew metodiċi tiegħu f'sitwazzjonijiet ta' xogħol jew ta' studju u għall-iżvilupp professjonali u personali tiegħu.</p> <p>Ġeneralment dan il-kunċett jissejjaħ ukoll "linguistic competence". Skont il-Qafas Komuni Ewropew ta' Referenza għal-Lingwi [IATE:928765], din il-kompetenza tinkludi:</p> <p>1) il-komprensjoni tal-lingwa orali; 2) il-komprensjoni tal-lingwa miktuba; 3) l-interazzjoni jew il-kelma mitkellma; u 4) il-kitba tal-lingwa. Xi drabi, ikun hemm diskrepanza bejn il-kompetenza lingwistika (il-kapaċità li wieħed juża pereżempju strutturi sintattiċi biex jikkomunika) u l-ħila lingwistika (il-mod kif wieħed effettivament jesprimi dawk l-istrutturi sintattiċi u elementi grammatikali oħrajn fil-ħajja reali) ta' individwu, u din tista' tkun dovuta għal fatturi bħall-għeja, mard, stat ta' ansjetà eċċ.</p>
2244976	<p style="text-align: center;">sustainable fisheries partnership agreement</p> <p style="text-align: center;">ftehim ta' sħubija dwar is-sajd sostenibbli</p> <p>Dan l-isem ġdid (minflok "ftehim ta' sħubija dwar is-sajd") qed jintuża minn wara l-2013 biex jenfasizza l-ħtieġa li tiġi applikata politika sostenibbli f'dawn il-ftehimiet, waqt li l-isem oriġinali "ftehim ta' sħubija dwar is-sajd" inżamm għal ftehimiet li għadhom fis-seħħ.</p> <p>Ftehim bejn l-UE u pajjiż li mhux parti mill-UE li permezz tiegħu l-UE tagħti appoġġ finanzjarju u tekniku, ġeneralment lil pajjiżi sħab fin-Nofsinhar, bi skambju ma' drittijiet tas-sajd.</p>

Tinsewx li...

dawn id-definizzjonijiet u n-noti kollha tistgħu ssibuhom ukoll fuq l-interfaċċa pubblika tal-IATE, aċċessibbli minn <http://iate.europa.eu/>

Mhux hekk biss: għal kull terminu kkwotat hawnhekk, din il-bażi ta' *data* terminoloġika tipprovdi għadd ta' referenzi importanti, inkluż is-sors minn fejn tkun inkisbet id-definizzjoni kif ukoll kuntesti meħuda minn dokumenti ppubblikati fejn ikun okkorra t-terminu mfittex.